

Mailed on Friday, 5th August 2016

MAGYAR

Hungarian Life

ÉLET

Price \$ 4.00
Including GST

AZ AUSZTRÁLIAI MAGYARSÁG EGYETLEN HETILAPJA

THE ONLY HUNGARIAN WEEKLY IN AUSTRALIA

No. 2931. 11 August 2016

Printed Post approved PP 1000 2449

LVIII évfolyam 30. szám

2016. augusztus 11.

A neoliberalizmus rövid története

Értekezlet a gazdasági függetlenségről a globalizmus korszakában

Az elit gazdaságpolitika hűsz esztendeje és a változás lehetőségei

Az értekezlet szervezői arra kértek, hogy tartsak előadást a neoliberalizmusról. Az előadás címét a szervezők a következőképpen határozták meg: **Az elit gazdaságpolitika hűsz esztendeje.** Sajnálattal tudatom Önökkel, hogy a tárgykör megértése céljából legalább ötven évre kell visszamen-ni, egészen a második világháború befejezéséig. Ha 1945 vagy 1950-ben valaki a jelenlegi neoliberális közgazdaság elveinek bármelyikével előhozakodott volna, azt bizonyosan az örültek házába irányították volna. Legalább is a nyugati országokban, ahol ebben az időszakban mindenki Keynes elveit vallotta, vagy szociálde-mokrata, illetve kereszténydemokrata volt, vagy pedig a marxizmus valamelyik árnyalatával azonosult. Az a nézet, hogy a politikai és a társadalmi változásokat a piac határozza meg, hogy az állam önkéntesen lemondjon a közgazdaságban betöltött szerepéről, vagy, hogy a nemzetközi nagyvállalatoknak korlátlan szabadságuk legyen, vagy, hogy a szakszervezeteket le kell építeni, a polgárok szociális biztonságát pedig csökkenteni kell, elképzelhetetlen volt ötven évvel ez-

előtt. Ha valaki netán helyeselte volna is ezeket a gondolatokat, nem valószínű, hogy jónak látta volna azok nyilvános terjesztését, és nem is lett volna, aki meghallgassa. De, bármilyen valószínűtlenül is hangzik ez ma, különösen a hallgatóság ifjabb tagjai számára, a nemzetközi valuta alap (IMF) és a világbank azokat pozitívan értékelték és Keynes ikrek néven emlegették, mert szellemi atyjuk, **John Maynard Keynes**, és **Harry Dexter** volt; egyike Roosevelt elnöki legközelebbi tanácsadóinak. Ezeket az intézményeket 1994-ben Bretton Woodsban hozták létre, és eredeti megbízatásuk az volt, hogy elejét vegyék a jövőbeli nemzetközi viszályoknak, éspedig úgy, hogy újjáépítési és fejlesztési kölcsönöket folyósítsanak, és, hogy az egyes országok ideiglenes fizetőképességi nehézségeit áthidalják. Ezeknek az intézményeknek eredeti rendeltetésük alapján, nem volt joguk arra, hogy egyes országok kormányainak a gazdasági határozataiba vagy belpolitikájába beavatkozzanak.

A fejlődés pozitív irányban indult

Nyugaton a jóléti állam, és (Amerikában) az új egység (New Deal) volt érvényben, amikor a háború kitört. A háború befejezése utáni első teendők közé tartozott azok visszaállítása. A másik napirendi pont, a világkereskedelem újraélesztése volt. Ez utóbbit, az úgynevezett **Marshall terv** valósította meg. Európa ismét az Amerikai Egyesült Államoknak – a

Susan George

világ gazdaságilag legerősebb államának – egyik legfontosabb kereskedelmi ügyfele lett. Ugyanebben az időszakban kezdődött a gyarmatok felszabadulása is. Volt, ahol ez megegyezés, illetve békés úton történt, mint például India esetében, vagy fegyveres küzdelem árán, mint Kenyában, vagy Vietnámban és másutt. Egészében véve, a világ fejlődése igen pozitív irányban indult.

A hírneves tudós, **Karl Polanyi** ekkor adta ki a: „Nagy átalakulás” („Great Transformation”) című mesterművét. Az 1944-ben megjelent mű a tizenkilencedik századi ipari és piaci társadalom heves bírálata volt. Polányi több mint ötven évvel ezelőtt írta le a következő jóslat erejű szavakat: *„Ha megengedjük, hogy az emberiség és környezetének sorsát csak a piac törvényei határozzák meg, az a társadalom lerombolásához vezet.”* Polányi azonban meg volt győződve, hogy a társadalomnak ez a lerombolása a háború utáni időszakban már nem történhet meg: *„Az egyes nemzetek keretein belül olyan átalakulásnak vagyunk tanúi, ahol nem a gazdasági rendszerek határozzák meg a társadalom mibenlétét, hanem mindenekfelett a társadalom érdekei kerülnek előtérbe”*

Polányi derülátása azonban nem vált valóra. A neoliberalizmus lényege az, hogy az emberek sorsát a piaci törvények határozzák meg. Az embereknek kell a gazdaság parancsait követni, és nem ellenkezőleg. És amint azt Polányi előre látta, ennek az eszmerendszernek a megvalósulása közvetlenül a „társadalom lerombolásához” vezetett.

Mi történt, tehát? Hogyan lehetséges, hogy fél évszázaddal a második világháború befejezése után ide jutottunk? Vagyis, ahogy azt a jelenlegi értekezlet szervezői megfogalmazták: Miért van szükség erre az értekezletre? A rövid válasz a következő: a pénzügyi válságok sorozata miatt, különösen Ázsiában.

Támadás a természet rendje ellen

A tényleges kérdés, azonban a következő: Hogyan emelkedhetett ki a neoliberalizmus, híveinek szűk körű és zárt világából, és hogyan lett belőle korunk meghatározó eszmerendszere?

Miért képes a nemzetközi valuta alap (IMF) és a világbank az egyes országok kormányait arra kényszeríteni, hogy azok a számukra hátrányos feltételek mellett kapcsolódjanak be a világgazdaságba?

Miért van a környezet az összeomlás határán, és miért van olyan nagy szegénység a világban, beleértve a gazdag és a szegény országokat is, amikor a világon, a történelem folyamán, ilyen méretű bőség és gazdag-

ság, mint manapság, még nem volt?

A fenti kérdéseket történelmi távlatból kell vizsgálni. A „Dissent” c. folyóiratban részletesen kifejtettem, a neoliberalizmus győzedelmeskedésének, és a vele járó gazdasági, társadalmi és környezetet sújtó katasztrófának egyik lehetséges magyarázata abban rejlik, hogy a neoliberálisok megvásárolták és megfizették ennek a gonosz és visszafejlődést jelentő „nagy változásoknak” a győzelmi díját.

A neoliberálisok megértették, amit a konzervatívok nem értettek meg, hogy az eszméknek tényleges hatása, illetve következményei vannak. A Chicagói Egyetemről kiindulva, ahol egy parányi sejtet képeztek, a bölcsész-közgazdász **Friedrich von Hayek** és tanítványai, mint **Milton Friedman**, a neoliberálisok és anyagi támogatóik, egy hatalmas nemzetközi hálózatot építettek ki. Alapítványokat, intézményeket, kutató intézeteket, kiadványokat létesítettek, ahol fogadott írók és közkapcsolati szakértők a neoliberális eszmék megfogalmazásán és külső használatra való elkészítésével és kíméletlen terjesztésével foglalkoztak. Megértették és alkalmazták az olasz származású, marxista gondolkodó, **Antonio Gramscin**ak, a „kulturális hegemoniára” vonatkozó elveit. – Ha sikerül az emberek agyát meghódítani, a szívük és a kezük azt követni fogja. Ennek alapján építették ki szakértői hálózatukat.

Kánoni erejű kötelező elv

Időhiány miatt nem foglalkozhatunk részletesebben ezekkel a kérdésekkel, elegendő azonban megállapítani, hogy a neoliberális eszméket terjesztő kampány zseniális volt. Több százmillió dollárt költöttek el eszméik terjesztésére, de a pénzügyi százszorosán megtérült, mert sikerült a neoliberalizmust az emberi lét szükségszerű alapfeltételeként elfogadtatni.

Függetlenül, attól, hogy a neoliberalizmus hány katasztrófának volt az okozója, hány pénzügyi válságot idézett elő, hány vesztést és katasztrófát teremt világszerte, a neoliberalizmust újra és újra sikerül elkerülhetetlennek bemutatni, Isten akaratának magyarázni, és mint az egyetlen lehetséges gazdasági és társadalmi berendezést elfogadtatni. Nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy ez a mindent behalózó neoliberális kísérlet, amelyben élni kényszerülünk, valójában egy mesterségesen létrehozott és meghatározott céllal működő eszmerendszer, ami nem változtatható meg mindaddig, amíg ennek az eszmének álságos voltát fel nem ismerik.

Annak ellenére, hogy a széles alapokra helyezett cselekvés híve vagyok, figyelmeztetni szeretnék mindenkit, hogy erőfeszítéseink hiábaválók, ha előzőleg nem tudjuk megteremteni a változásokra irányuló megfelelő eszmei légkört.

A neoliberalizmusnak sikerült egy népszerűtlen szektából világvallássá emelkednie, amely napjainkban saját dogmáival, papjaival, és törvényhozó testületével uralkodik mindenek felett. Azokra a hitetlenekre és bűnösökre, akik a neoliberalizmus által kinyilatkoztatott igazságot kétségbe vonják, a pokol tüze vár.

Az eszmei háttér és az általános összefüggések felvázolását követően vizsgáljuk meg a neoliberalizmus kibontakozását.

Nagyhatalmi erőszakrend alakul

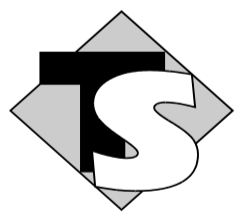
Margaret Thatcher hajtott végre a neoliberalizmus forradalmát amikor 1979-ben uralomra került Angliában. A „Vaslady” (**Iron Lady**) **Friedrich von Hayek** tanítványa volt, egy társadalmi darwinista, aki meggyőződéseit minden lelkiismeretfurdalás nélkül fejezte ki. Arról volt hírhedt, hogy rendelkezéseit egyetlen kifejezéssel indokolta: TINA (There Is No Alternative azaz: Nincs Más Választás).

Thatcher tételeinek, és a neoliberalizmusnak a központi gondolatát a verseny fogalma képezi – a nemzetek közötti verseny, a különböző vidékek közötti verseny, a vállalatok, és természetesen az egyének egymás közötti versenye. A verseny központi jelentőségű, mert az választja el a juhot a kecskéktől, a férfit a gyermektől, a rátermetteket a gyengéktől. Ennek alapján az anyagi javak; mind a természetes, mind az emberi erőforrások előirányzása egyetlen szempont alapján történik, a gazdaságosság elve, illetve a teljesítőképesség alapján. Ezzel ellentétben, a kínai bölcs, **Lao Ce**, a *Tao-Te Ching* befejező szavaiban azt mondja: *„És mindenekfelett, ne versenyezz.”*

A neoliberalizmus világának egyedüli szereplői, akik ezt a tanácsot megszívlelik, azok maguk a főszereplők, a nemzetközi nagyvállalatok. A szabad verseny csak ritkán vonatkozik rájuk, azok az úgynevezett szövetségelvű kapitalizmust (Alliance Capitalism) részesítik előnyben. Nem véletlen, hogy az úgynevezett „közvetlen külföldi befektetések” (Foreign Direct Investment) kétharmadát, vagy háromnegyed részét, attól függően, hogy melyik gazdasági évről van szó, nem az új munkahelyek megteremtésére költik, hanem a vállalatok összevonására, vagyis azok egymás általi felvásárlását szolgálják, ami szinte mindig a munkahelyek csökkenését, tehát a munkanélküliség növekedését eredményezi.

Tekintettel arra, hogy a fennálló értékrend szerint a verseny minden körülmények között erény, annak eredménye soha sem lehet rossz. A neoliberális számára a piac olyan jó és bölcs, mint maga az Isten, akinek láthatatlan keze végül a rosszat is jóra fordítja.

(Folytatás a 4. oldalon.)

**TRUMBLE
SZANTO
LAWYERS**

ÜGYVÉDI MUNKAKÖZÖSSÉG

TANÁCSADÁS MINDENFÉLE ÜZLETI ÜGYBEN
HÁZ ÉS MÁS INGATLAN ADÁSVÉTELE ÉS BÉRLÉSE
VÉGRENDELEK KÉSZÍTÉSE ÉS VÉGREHAJTÁSA
KÉPVISELET PERES ÜGYEKBEN
ÖRÖKSÉG ÜGYEK
KÖZLEKEDÉSI ÉS ÜZEMI BALESETEK
BEVÁNDORLÁSI ÜGYEK
CSALÁDI ÜGYEK ÉS VÁLÓPEREK
TÁRSULÁS FINANSZÍROZÁS
ADÓSSÁGOK BEHAJTÁSA
MAGYARORSZÁGI VONATKOZÁSÚ ÜGYEK INTÉZÉSE
KÖVETSÉGI HITELESÍTÉS

MAGYARUL BESZÉLÜNK

10 CECIL PLACE, PRAHRAN 3181

Telefon: 9529 6222

Fax: 9529 6777

Email: tsz@tsz.com.au

BOLDOG NÉVNAPOT KÍVÁNUNK

Augusztus 10-én Lőrinc névnapja van.

Kibővített naptárak szerint Amadé, Amadea, Amadeusz, Amadó, Asztéria, Bianka, Blanka, Csilla, Csillag, Enzó, Loránd, Lóránt, Orlandó, Roland névnapja van.

Augusztus 11-én Zsuzsanna, Tiborc névnapja van.

Kibővített naptárak szerint Dulcinea, Filoméla, Filomén, Filoména, Fióna, Ince, Kiara, Klára, Klarisz, Klarissza, Lilian, Liliána, Lilianna, Lilibella, Lilién, Liliom, Lulu, Lujza, Szanna, Tarján, Tibor, Tícia, Trajánusz, Tullió, Zsanka, Zsanna, Zsazsa, Zsuzsa, Zsuzsanna, Zsuzska névnapja van.

Augusztus 12-én Klára névnapja van.

Kibővített naptárak szerint Dina, Hilár, Hilária, Hiláron, Hilárusz, Hilda, Hildelita, Kiara, Klarisz, Klarissza, Larina, Letícia, Létó, Letti, Orália, Sugár, Sugárka, Tícia névnapja van.

Augusztus 13-án Ipoly névnapja van.

Kibővített naptárak szerint Áldáska, Barakon, Barakony, Belinda, Benedek, Benedekta, Benedikta, Benita, Elen, Elena, Eleni, Elin, Emőd, Enid, Gerda, Gertrúd, Hannó, Hippia, Hippolit, Hippolita, Ibolya, Ince, Ippolita, János, Jerta, Kamélia, Kászón, Kasszián, Maxim, Relinda, Rodelinda, Trudi, Via, Vítá, Vitália névnapja van.

Augusztus 14-én Marcell névnapja van.

Kibővített naptárak szerint Atanáz, Atanázia, Bere, Celesztina, Marsall, Menta, Menyhért, Mikeás, Misa, Montika, Özséb, Tanázia névnapja van.

Augusztus 15-én Mária névnapja van.

Kibővített naptárak szerint Alfréd, Ali, Asszunta, Masa, Napóleon, Tarzicia, Tarziciusz névnapja van.

Augusztus 16-án Abrahám névnapja van.

Kibővített naptárak szerint Ábrán, Áhim, Amelita, Csepán, Dioméd, Ibrahim, István, Joachim, Joáhim, Joakim, Rokkó, Rókus, Stefán, Szeréna, Szerénke, Szerénusz, Szira, Szirka, Szírom, Szironka, Teodor, Ugor névnapja van.

Augusztus 17-én Jácint névnapja van.

Kibővített naptárak szerint Aminta, Arika, Arikán, Emiliána, Ete, Hetény, Kármán névnapja van.

Augusztus 18-án Ilona névnapja van.

Kibővített naptárak szerint Agenor, Elen, Elena, Eleni, Elin, Ila, Ilka, Illa, Illangó, Ilma, Ilon, Ilonka, Ilus, Jelena, Jelka, Lenke, Rajnald, Rinaldó, Ronald névnapja van.

Augusztus 19-én Huba névnapja van.

Kibővített naptárak szerint Bernárd, Bernát, János, Lajos, Szébald névnapja van.

MSZP politikus a szcientológusok székházavatóján

Rendkívüli biztonsági intézkedések közepette avatták fel a hétvégén a szcientológusok két és fél milliárd forintból készült, hatezer négyzetméteres magyarországi központját a Váci úton. Az ünnepségen beszédet mondott **Hekáné Szondi Ildikó**, Szeged MSZP-s önkormányzati képviselője, a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának docense. Mindez azért különös, mert a korábbi egyháztörvényt kihasználva, 1991-ben megalakult Magyarországi Szcientológia Egyházat két évvel később az Országgyűlés destruktív szektának minősítette, és megvonta tőle a támogatást.

Ezután a Nemzetbiztonsági Hivatal (az Alkotmányvédelmi Hivatal jogelődje) több évkönyvében is utalt arra, hogy a vallási szervezet nemzetbiztonsági kockázatot jelenthet.

— *Egyetemi docensként számos rendezvényre kérnek fel, hogy beszámoljak a közoktatás és a felsőoktatás sanyarú helyzetéről, így tettem most is* — magyarázta az Indexnek a szcientológusokkal való közösködését a szocialista politikus. Szondi Ildikó hangsúlyozta, a rendezvényen történt felszólalása számos félreértésre adott alkalmat, ezért arról tájékoztat mindenkit, hogy nem volt az egyház hívója és nem tagja a vallási egyesületnek. Szondi szerint a jövőben közszereplései alkalmával körültekintőbben kell eljárnia.

Az MSZP-nél azt válaszolták a portál érdeklődésére, hogy tagjaik, tisztségviselőik vallási meggyőződéséről, hitéleti tevékenységéről nem érdeklődnek, azt azon túl, hogy különösen érzékeny adatnak minősül, magánügynek tekintik.

Közben a Ripost azt írta, hogy a szcientológusok kétes hírű vezetőjét — aki titokban jött Budapestre — a Váci úton a felháborodott lakók emberi fekáliával öntötték nyakon, így adva hangot nemtetszésüknek. A lap **David Miscavige**-ről a Wikipédia nyomán azt írja, ő a leghírhedtebb szcientológus, akit a családok erővel való szétválasztásával, kényszerített adománygyűjtéssel, újságírók és a szcientológia kritikusainak zaklatásával, szcientológiában dolgozók megaláztatásával és fizikai bántalmazásával vádolnak. *Amerikai újságcikkek állítása szerint saját édesapja és anyja is megszökött előle, miután erőszakosan fogva tartva próbálta megtéríteni őket.*

Négyszeres szűrőn esnek át a letelepedési kötvények vásárlói

A Belügyminisztérium (BM) szerint alaptalanok, minden igazságot nélkülöznek **Demeter Márta** MSZP-s parlamenti képviselő letelepedési kötvényekkel kapcsolatos állításai, hiszen négyszeres szűrőn esnek át azok, akik ilyen

Gyászjelentés

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy a szerető feleség,
Édesanya, nagyanya és dédnagyanya

Jocin Terezija (Teri)

(1933. november 5. – 2016. augusztus 2.)
visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

Gyászolják: férje Imre,
gyermekai: Eric és Ani,
unokái: Tania és Coralie,

dédunokái: Phoenix, Aquila és Kikki.

Nyugodjon békében

MAGYAR

kötvényt vásárolnának, és nem gyorsított eljárásról van szó.

A tárca szerdai közleményében arra reagált, hogy Demeter Márta MSZP-s képviselő sajtótájékoztatót az azt mondta: pártja felszólítja a kormányt, hogy fejezze be a letelepedési kötvények árusítását. Úgy értékelt: **Orbán Viktor** és a Fidesz kifejezetten kedveli és szorgalmazza a bevándorlást, ugyanis a letelepedési kötvényekkel „mára 16 000 bevándorlót csábítottak Magyarországra... és most még tovább könnyítették ezen a mechanizmuson”. Mindezt úgy értékelt, hogy a miniszterelnök és a Fidesz „**pénzért adja el hazánk biztonságát**”. A politikus hozzátette, hogy sajtóhírek szerint bűnözők is vásároltak letelepedési kötvényeket.

A Belügyminisztérium közleményében hangsúlyozta, azok, akik letelepedési kötvény vásárlását kérelmezik, négyszeres szűrőn esnek át: ellenőrzi őket a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, a Terrorrelhárítási Központ, az Alkotmányvédelmi Hivatal és a rendőrség.

Hozzáfügték: az sem igaz, hogy gyorsított eljárásról lenne szó, hiszen a szigorú ellenőrzések lefolytatására a korábbi nyolc helyett harminc nap áll rendelkezésre, és az eljárás a kérelmező azon családtagjaira is vonatkozik, akik igénylik a letelepedési lehetőséget.

Úgy fogalmaztak: *viszautasítják Demeter Márta „hazugságait”; „idegeneket betelepíteni kizárólag a bevándorláspárti baloldal akar”.*

Jól haladnak a

60. évfordulos előkészületek

Az előkészítő munkálatok az előzetesen meghatározott ütemben zajlanak és a projektelemek megvalósítása is jól halad az 1956-os forradalom és szabadságharc évfordulójának megünneplésére — közölte az Emberi Erőforrások Minisztériumának parlamenti államtitkára a jobbkios Sneider Tamás írásbeli kérésére.

Rétvári Bence a parlament honlapján közzétett válaszában felidézte, hogy 2015 őszén megalakult az 1956-os Emlékbizottság, és a kormány a Közép- és Kelet-Európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítványt jelölte ki az évfordulos előkészületek lebonyolítására, amely önálló kutatócsoportot létesített az emlékvé szakmai programjának támogatására.

Ismertetése szerint a közalapítvány a magyar kulturális élet szereplői, önkormányzatok, civil szervezetek, művészeti műhelyek, intézmények, iskolai közösségek, községek, állami háttérintézmények és tárcák bevonására pályázatokat írt ki 2016 januárjában, valamint honlapot (www.magyarforradalom19)

Magyar Élet Hungarian Life

Felelős szerkesztő és kiadó: Márffy Attila
Sydneyi szerkesztő: Józsa Erika
Főszerkesztő: Csapó Endre

Irodák:

Melbourne

15 Roselyn Crescent.
East Bentleigh, Vic. 3165
Tel. : (03) 9557-2422
Fax: (03) 9563-9101
E-mail:
amarffy@netspace.net.au
Levélcím: P.O. Box 210,
Caulfield, Vic. 3162

Sydney

22 Marinella Street
Manly Vale, NSW. 2093
Telefon: (02) 9907-6151
E-mail:
hungarianlifesydney@gmail.com
mecsapo@bigpond.com

Hirdetési díjszabás: \$ 5.50/cm/column (Incl. GST)
(Hasábonként 1 cm mély és 5 cm széles)
Előfizetés egy évre GST-vel együtt \$ 200.—

Advertising rate: Classified: \$ 5.50/cm/col. (Incl. GST)
Half page: \$ 300.— Full page: \$ 550.—
Translation and artwork free of charge.

Proprietor and Publisher: Hungarian Life Publishing
Printed by Attila Márffy, 15 Roselyn Cresc. East Bentleigh, Vic. 3165.

**DOLLÁR
ÁRFOLYAM**
2016. aug. 4-én
1 AUD = 210.96 Ft

HÍREK

56.hu) indított az emlékév programjának és pályázati konstrukcióinak nyilvánosságra hozatalára.

A pályázatokra július 26-ig több mint 1246-an jelentkeztek, eddig 869 bírálattal történt meg, a nyertes pályázatok száma pedig elérte a 633-at. A közalapítvány januártól heti rendszerességgel egyeztet a Külgazdasági és Külügyminisztérium kijelölt munkatársaival az emlékév nemzetközi programjáról (kiállítások, megemlékezések, koncertek, politikai rendezvények, magyarokat segítő külföldiek meghívása), továbbá a kormány illetékes szereplőivel az október 22. és november 4. közötti központi programok előkészítéséről.

A filmes nyilvánosságprogram újabb eleme egy augusztusra elkészülő imázsfilm, melyet filmszínházakban, a televízióban és az interneten is be fognak mutatni. **Miután megnyerték a világ egyik leghíresebb magyar származású zeneszerzőjét, Desmond Child-ot, hogy írja meg az emlékév „himmuszát”, július első hetében felvették a dalt, amelyben a magyar zenei élet kiválóságai énekelnek, és amit augusztusban be is mutatnak.**

Közbeszerzéseket írtak ki az emlékév több elemének bonyolítására, így megbízták a Sziget fesztivált üzemeltető céget, hogy fesztiválprogramjába vegye fel az emlékév tematikáját, amellyel közel egymillió látogatót érhetnek el 2016 folyamán. Korábbi közbeszerzéseken kiválasztották azokat a piaci szereplőket is, akik az emlékév óriáspalátáit, tűzfalfestményeit készítették el és helyezik ki Budapest és több vidéki város frekvenciált pontjain – sorolta **Rétvári Bence**.

A világ első Virtuális Valóság-360 technikával készült történelmi látványának publikálása idén ősszel várható.

A közalapítvány megbízta a nemzetközi szinten is jegyzett és ünnepeelt magyar képregény-rajzoló **Futaki Attilát** egy 1956-os tematikájú képregény megalkotásával.

Éz várhatóan 2016. október 23-ára jelenik meg — közölte az államtitkár.

Megszűnt a tiltott határátlépés

Bakondi György szerint megszűntek a tiltott határátlépések, amely a mélyégi határellenőrzésnek köszönhető.

A miniszterelnök belbiztonsági főtanácsadója az M1 aktuális csatorna esti műsorában azt mondta, a határellenőr szervek vagy a kerítésen áthatolás közben, vagy pedig a határ 8 kilométeres körzetében elfogják a tiltott módon próbálkozó bevándorlókat, és visszaszállítják őket a kerítéshez.

Bakondi György tájékoztatása szerint csökken a Magyarországon lévő menekültek száma, az idegenrendészeti központokban 41 százalékos, az őrzött és nyílt táborokban pedig 60 százalékos a töltöttség.

Továbbra is elfogadott a hálapénz

A magyarok csaknem háromnegyede tartja jellemzőnek a hálapénzfizetést Magyarországon, és ötödük szerint nincs is baj a „borítékos” rendszerrel — derül ki a Nézőpont Intézet közvélemény-kutatásából.

A szürkegazdasághoz és a korrupcióhoz való társadalmi hozzáállást vizsgálta kutatásában a Nézőpont Intézet Gazdaságfehérítési Kerekasztala. A felmérésből kiderül, a döntő többség, a válaszadók háromnegyede egyáltalán nem ért egyet azzal az állítással, hogy az állam megkárosítása elfogadható cselekedet lenne. Ugyanakkor még mindig magas azok aránya (24 százalék), akik szerint „nincs baj azzal, ha valaki a közös kasszából vesz el, vagy nem tesz be oda”.

A megkérdezettek a készpénzalapú ágazatokat, az építőipart és az egészségügyet tartják a szürkegazdaság által leginkább érintettnek, ezen belül is a hálapénzfizetésre mondták azt, hogy a legelterjedtebb és a leginkább elfogadott. A válaszadók 72 százaléka véli úgy, hogy a hálapénzfizetés jellemző, és 22 százalékuk azt is gondolja, az orvosok és a betegek közötti „borítékos” tranzakció elfogadható. Több mint hatvan százalék találta jellemzőnek a gazdasági életre különböző adókerülő technikák alkalmazását, a feketefoglalkoztatástól a

jövedelem eltitkolásán át a kreatív könyvelési trükkökig. A megkérdezettek 65 százaléka tartja szokásos tevékenységnek az adófizetés elkerülését és tizenhat százalékuk szerint ezzel nincs is semmi probléma. Hasonlóak az arányok a csúszópénz elfogadásánál: 64 százalék szerint jellemző, 17 százalék szerint elfogadható. Kevésbé tartják elterjedtnek a munkahelyi eszközök magáncélú hasznosítását, csak 52 százalék szerint jellemző ez a gyakorlat.

5,1 százalékra csökkent a munkanélküliség

Április-júniusban a foglalkoztatottak száma 4 millió 343 ezer 700 volt, 142 ezerrel több, mint egy évvel korábban — jelentette a Központi Statisztikai Hivatal (KSH). Hozzáadték: egy év alatt 76 ezerrel, 234 ezerre csökkent a munkanélküliek száma, és 1,8 százalékponttal 5,1 százalékosra mérséklődött a munkanélküliségi ráta az április-júniusi időszakban.

A 15-74 éves férfiak körében 5,3, a nők között 4,9 százalékos munkanélküliségi arányt mért a KSH. Az április-júniusi időszakban a 15-74 éves munkanélküli férfiak száma 32 ezerrel 131 ezerre, munkanélküliségi rátájuk 1,4 százalékponttal 5,3 százalékra csökkent. A munkanélküli nők száma 44 ezerrel 103 ezerre, munkanélküliségi rátájuk 2,2 százalékponttal 4,9 százalékra mérséklődött.

A 15-24 éves korosztály munkanélküliségi rátája 4,6 százalékponttal 13,3 százalékra csökkent, de a munkanélküliek közel ötöde továbbra is ebből a korcsoportból került ki. A 25-54 évesek, a legjobb munkavállalási korúak munkanélküliségi rátája 1,5 százalékponttal 4,5 százalékra, a 55-64 éveseké 1,6 százalékponttal 4,2 százalékra mérséklődött.

Április-júniusban a foglalkoztatottak száma 4 millió 343 ezer 700 volt, 142 ezerrel több, mint egy évvel korábban — jelentette a Központi Statisztikai Hivatal (KSH). A foglalkoztatottak közül 4 millió 304,5 ezren tartoztak a 15-64 évesek korcsoportjába, foglalkoztatási arányuk 2,6 százalékponttal 66,4 százalékra emelkedett. E csoportban az egy évvel korábbi időszakkal összevetve 137,5 ezerrel nőtt a foglalkoztatottak száma.

A teljes foglalkoztatottság éves 142 ezres növekedéshez a hazai elsődleges munkaerőpiac 112,7 ezerrel járult hozzá. A közfoglalkoztatottak köre 20,6 ezerrel 232,2 ezerre bővült. A külföldi telephelyen foglalkoztatottak száma 8,8 ezerrel 116,7 ezerre nőtt.

Idén április-júniusban a 15-64 éves férfi foglalkoztatottak létszáma 3,3 százalékkal 2 millió 336 ezer főre bővült, foglalkoztatási rátájuk 2,8 százalékponttal 72,9 százalékra nőtt. A 15-64 éves női foglalkoztatottak száma 3,3 százalékkal 1 millió 968 ezer főre emelkedett, foglalkoztatási rátájuk 2,5 százalékponttal 60,1 százalékra javult.

Az adatok szerint a 15-24 éves foglalkoztatottak létszáma 294 ezer fő volt, foglalkoztatási arányuk 2,1 százalékponttal 27,4 százalékra nőtt. A legjobb munkavállalási korúak (25-54 éves) foglalkoztatási rátája 1,7 százalékponttal 82,3 százalékra, az idősebb (55-64 éves) foglalkoztatottak száma 4,7 százalékponttal 49,8 százalékra emelkedett.

A 20-64 éves korcsoport esetében — amelynél az Európai Unió 2020-ra 75 százalékos célértéket tűzött ki — a foglalkoztatási ráta 2,7 százalékponttal 71,4 százalékra nőtt. Magyarországon jelenleg a korcsoportra vonatkozó foglalkoztatási ráta a férfiaknál 78,6, a nőknél 64,5 százalék — közölte a KSH.

A munkanélküliség átlagos időtartama 18,9 hónap, a munkanélküliek 49,5 százaléka legalább egy éve keres állást, vagyis tartósan munkanélkülinek számít.

NGM: Magyarországon kiemelkedően jó a fiatalok foglalkoztatottsága

Európában Magyarországon kiemelkedően jó a fiatalok foglalkoztatottsági mutatója, míg a körükben mért munkanélküliség alacsony — mondta a Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM) szakképzésért és felnőttképzésért felelős helyettes államtitkára az M1 aktuális csatornán a KSH legfrissebb közlését kommentálva.

Odrobina László kiemelte: az egyes cégek termelékenységének fokozásával tovább javítható a fiatalok munkaerőpiacra betöltött szerepe. Mindezt a kormány pedig úgy tudja elérni, ha az oktatás, a képzés részéről segíti a cégeket, erre szolgál a duális képzés is. Jelenleg a szakképzésben tanuló diákok mintegy 33 százaléka nagyságrendileg 52-53 ezer diák vesz részt ebben a képzési formában, a kormány azonban azt tervezi, hogy a duális képzésben tanulók számát 2018-ra 70 ezerre emeli — tette hozzá a helyettes államtitkár.

Odrobina László szerint az 5,1 százalékos munkanélküliségi ráta eléréséhez olyan munkaerőpiaci intézkedésekre volt szükség, mint például a munkahelyvédelmi akcióterv, aminek a keretében több mint 900 ezren kapnak állami támogatást foglalkoztatásukhoz, illetve a közfoglalkoztatás, ami a foglalkoztatás első lépcsője. Továbbá kiemelte: a 2010-es kormányváltás óta 663 ezerrel nőtt a foglalkoztatottak száma, akiknek a jelentős része a versenyszférában helyezkedett el.

Az NGM kifejtette: az ország az 5,1 százalékos munkanélküliségi rátájával az európai uniós országok között az ötödik legjobb mutatóval rendelkezik. A foglalkoztatás nemek szerinti eloszlásánál arra is rámutattak, hogy a 15-64 év közötti férfiak foglalkoztatási aránya az előző év azonos időszakához képest 2,8 százalékponttal, 72,9 százalékra nőtt, ugyanebben a korcsoportban a női foglalkoztatás újabb csúcsot ért el. A nőknél a foglalkoztatási ráta most először haladta meg a hatvan százalékot és a munkanélküliségi ráta először alacsonyabb öt százaléknál — közölte a tárca.

A kormányzat sikeres foglalkoztatáspolitikájának köszönhetően hónapról-hónapra javulnak a magyarországi munkaerőpiaci statisztikák, míg az előrejelzések továbbra is pozitív folyamatokat vetítenek előre — olvasható az NGM közleményében.

Nem tetszünk Laudernek

Nem tudom, hogyan járhatnánk Mr. Ronald Lauder kedvében, hogy ne mondjon olyanokat Magyarországról, mint amilyeneket minap nyilatkozott az Observer című újságnak. Ezen morfondírozik az LMP volt társelnöke, Schiffer András is, aki ekképp fogalmaz közösségi oldalán: „Soha nem értettem, miért gondolja bárki azt a tengerentúlról, hogy bármiféle értelmű van rosszindulatú baromságokat összehordania Magyarországról.” Nézzük, mit is mondott a Zsidó Világkongresszus elnöke arra a riporter kérdésére: meg tudná-e nevezni azt az országot, amelyik leginkább a gyűlölet bölcsője jelenleg Európában. Lauder elnök úr nemes egyszerűséggel így válaszolt: „Egész Európában Magyarország a legbántott.” Persze részletezte is, miért gondolja így: 1. egyre erősebb a az itteni neonáci párt, a Jobbik, 2. szobrokat állítanak Horthy Miklósnak, 3. a kormány kivette az alaptörvény szövegéből a holokauszt szót. Na, most ehhez képest — ahogyan Schiffer is írja — 1. a Jobbik nem neonáci párt, 2. Horthy-szobrot nem állít senki, 3. az alkotmányból nem vették ki a holokauszt szót, már csak azért sem, mert benne sem volt... A többi stimmel.

Lauder nem először antiszemizálja le Magyarországot. 2013-ban például arról beszélt: veszélyes, antiszemita és romaellenes úton járunk, ugyanis Magyarországon veszélybe került a demokratikus berendezkedés. Igaz, ezt már azután mondta, miután — mint a sukorói nagyvállalkozás érintette — elvesztette a magyar állam ellen indított pert.

Előtte valószínűleg „normális” ország lehettünk — antiszemitákhoz aligha vitte volna a tőkét.

Pilhál György
(Magyar Nemzet)

Pályahiba

Új pályára állítaná a magyar gazdaságot az LMP, ezért a párt akciótérvet dolgoz ki.

A bejelentés a héten hangzott el, azzal a magyarázattal kiegészítve, hogy az ellenzéki szervezet szerint a kormány évek óta elhibázott gazdaságpolitikát folytat.

A parlamenti tagságának meghosszabbításáért küzdő párt rosszul időzített, a minden bizonnyal eget rengetőnek szánt közlést ugyanis éppen azon a napon osztotta meg a széles nyilvánossággal, amikor a statisztikai hivatal tudatta: immár csupán 5,1 százalékos a hazai munkanélküliség.

A legfontosabb adatok, történések áttekintésekor pedig az is kiderül, hogy az állam pénzügyei rendben vannak, az adók csökkennek, a feketetés visszaszorulóban, a munkavállalók fizetése pedig — szemben a rezsiköltségekkel — emelkedik.

Nagyon úgy fest: az LMP ezúttal rossz pályára tévedt.

Csak, hogy a bajor belügyminiszter is megértse

A bajorországi Ansbachban robbantotta fel magát egy 27 éves szír származású férfi.

A bajor belügyminiszter a nyilvánvaló merénylet után még vizsgálni szeretett volna. Felmerült benne, hogy esetleg a hátizsákjában szögekkel felturbózott bombát hordó szír férfi csupán öngyilkos akart lenni, nem akart másoknak ártani...

Az önmagát felrobbantó, az Iszlám Államnak hűségesküvet tevő merényletvideóban üzent a németeknek:

„Nem fogtok nyugodtan aludni a házatokban”.

Ami valóban vizsgálatot igényel, az a belügyminiszter alkalmassága.

Csepányi Balázs
(Magyar Idők)

L.Y. TONGE & CO. LAWYERS

Dr. Livia Tonge Principal

PERSONAL INJURY LAWYER

NO WIN, NO FEE

A LEGNAGYOBB HOZZÁÉRTÉSSEL ÉS GONDDAL VEZETJÜK LE

JOGI ÜGYÉT BÁRMILYEN BALESETI KÁROSODÁSÁVAL

KAPCSOLATBAN.

MAGYARÚL ÉS ANGOLÚL BESZÉLÜNK

www.tongelawyers.com.au

Suite 7, 600 Lonsdale Street, Melbourne VIC 3000

Telefon: 9670 5504

Fax: 9602 5615

Email: ltonge@tongelawyers.com.au

(Folytatás az 1. oldalról.)

Thatcher egyik beszédében ezeket mondta: „A mi feladatunk az egyenlőtlenség dicsőítése; az, hogy lehetőséget nyújtunk a tehetség és a rátermettség kifejezésére, amely mindannyiunk boldogulását szolgálja. Tehát, ne törődjétek azokkal, akik esetleg lemaradnak a versenyben. Az emberek természetüknél fogva nem egyenlők, de ez jó, mert a születési adottságokkal megáldottak, a legműveltebbek, a legszívósabbak hozzájárulási végső fokán mindenkinek a hasznára válnak. A társadalomnak nincs megkülönböztetett kötelessége a gyengék iránt, vagy azokkal szemben, akik nem részesültek a megfelelő oktatásban. Ami velük történik, azért egyedül ők maguk a felelősök, soha sem a társadalom.”

Margaret szerint, ha a versenynek „lehetőséget nyújtunk,” az a társadalom felemelkedéséhez vezet. Sajnos, az elmúlt húsz év tapasztalata az ellenkezőjét bizonyítja. A Thatcher előtti időszakban, Angliában minden tizedik személy élt a létminimum alatt, minden negyedik személy és minden harmadik gyermek hivatalosan szegény sorsúnak számít. Ez a legrátermettebbek túlélésének az eredménye.

A Thatcher – Major adótörvények hatását egyetlen példával szeretném megvilágítani: Az 1980-as években az adókedvezmények összegének 29 százaléka az adófizetők egy százaléka kapta kézhez. Ez azt jelentette, hogy, aki az átlagos keresetnek a felét valósította meg, 7 százalékkal több adót fizetett, mint az adótörvények módosítása előtt, aki pedig az átlag fizetésnek a tízszeresét kereste meg, az az új törvények alapján 21 százalékkal kevesebb adót fizetett.

A neoliberalizmus központi tétele a versenyképesség. Ennek alapján a közszolgáltatásokat embertelenül leszűkítik, mert azok a szabad piac törvényei alapján versenyképtelenek.

A Thatcher-időszak húsz év utáni legfőbb változásai a privatizációs folyamatokban nyilvánulnak meg. Ez az irányzat Angliában kezdődött, és onnan terjedt el az egész világra. Vizsgáljuk meg a közszolgáltatások eredetét és okait a kapitalista országokban, különösen Európában.

A közszolgáltatások azokon a területeken léteznek, amelyeket a közgazdászok „természetes monopóliumoknak” neveznek. Természetes monopóliumról akkor beszélünk, amikor a lehető legkisebb szolgáltatási egység a leggazdaságosabb módon elégíti ki egy meghatározott piac szükségleteit. Ugyanis, egy vállalatnak megfelelő nagyságúnak kell lennie, ahhoz, hogy a piac nagyságához mérten a leggazdaságosabban lássa el feladatát. A közszolgáltatások továbbá hatalmas előzőleges befektetéseket igényelnek, mint például a vasúti hálózat kiépítése, vagy a villanyáram szolgáltatások rendszere, és ilyen esetekben a versengés semmiképp sem előnyös. Ezeket a feladatokat a legmegfelelőbb módon a közszolgálati monopóliumok formájában valósulhattak meg.

A neoliberálisok ellenben mindent, ami társadalmi tulajdonban van eleve „ráfizetészerűnek” minősítenek. Mi történik tehát, amikor a természetes monopóliumokat privatizálják? Az új magántulajdonosok természetesen monopólium jellegű árakat szabnak meg a fogyasztók számára, a maguk számára, pedig meglehetősen nyereséget biztosítanak. A klasszikus gazda-

A neoliberalizmus története

ságtanban ezt a „piac szerkezeti összeomlásának” (structural market failure) nevezik, mert az árak magasabbak a kellettnél, a szolgáltatások minősége pedig nem szükségszerűen jobb, mint előtte volt.

A piac szerkezeti összeomlásának megelőzése érdekében az 1980-as évekig Európa kapitalista országai a postaszolgálatot, a villanyt, a gázt, a vasutakat és a földalatti járatokat, a repülőtereket, a városi vízellátást, és a köztisztaságot, állami tulajdont képező monopóliumokként üzemeltették.

Szakszervezetek letörése

Margaret Thatcher azonban elhatározta, hogy mindezt megváltoztatja. Ráadásul, a privatizáció alkalmat adott arra is, hogy a szakszervezetek erejét megtörje. Tudvalevő, hogy a szakszervezetek éppen a közszolgáltatásokban voltak a legerősebbek, és így a közszolgálatok lerombolásával egyidejűleg sikerült a szakszervezeteket is legyöngíteni. A fentiek következtében, Angliában 1979. és 1994. között a közszolgálatokban foglalkoztatottak száma 7 milliőről 5 millióra csökkent, vagyis 29 százalékkal.

A neoliberálisok számára, a munkaviszonyban levők számának csökkentése jobb, előnyösebb, mert az növeli a részvények értékét. Ami a privatizáció következményeit illeti, azok előre láthatók voltak és előre is látták őket.

A magántulajdonba került vállalkozások vezetői, nagyjából ugyanazok a személyek, akik ezeket az állásokat előzőleg is betöltötték, legelőször is megkésztették, vagy háromszorosára emelték a saját fizetésüket. A kormány az adófizetők pénzéből fizette ki az áruba bocsátott vállalkozások adósságait és megnövelte azoknak az alaptőkét, mielőtt azokat eladásra bocsátotta volna.

A közpénzek lerablása

Az eredmények alapján nyilvánvaló, hogy a privatizálásnak nem gazdasági indokai voltak, és nem is a szolgálatok minőségének a feljavítása érdekében történt. A privatizálásnak a tényleges célja a magánkézre juttatás volt. Holott ezek a közszolgálati intézmények, ha állami kézen maradnak, alkalmassak lehetnek volna a növekvő társadalmi különbségek enyhítésére.

Angliában és másutt is, a magántulajdonba került vállalkozások részvényeinek óriási hányada a pénzügyi intézmények, és a nagyvállalkozók tulajdonát képezi.

A privatizálás lényege azonos az egész világon. Angliában a privatizálás eszmei megalkotója az Adam Smith intézet nevéhez fűződik. A USAID és a világbank is az Adam Smith intézet szakértőit alkalmazta, a privatizáció megvalósítására a déli féltekén. 1991-ben a Világbank már 114 kölcsönt folyósított a folyamat felgyorsítására, és azóta a Global Development Finance száz meg száz olyan privatizálásról számol be, azokban az országokban, amelyek a világbank kölcsönfelevői közé tartoznak.

A társadalom kifosztása

Azt ajánlom, hogy ezen a ponton túl ne beszéljünk többé privatizálásról, inkább használjunk olyan szavakat, amelyek ténylegesen kifejezik az igazságot. Ezek munkájának évtize-

deken át megteremtett gyümölcse egy kisszámú befektető réteg kezére kerül. Ez a jelenlegi nemzedék és minden megelőző nemzedék legarcatlanabb kifosztása.

A neoliberalizmus egy másik belső jellegzetessége, a tőkének a munkával szembeni előnybe helyezése, ami azt jelenti, hogy a megvalósított jövedelem lentől felfelé vándorol, és folyamatosan, a társadalom leggazdagabb rétegeinek kezébe összpontosul. A jövedelmi skála felső 20 százalékhöz tartozók számára a neoliberalizmus előnyt jelenthet.

Amerikában

A neoliberalizmussal kapcsolatosan nem szabad megfeledkeznünk **Ronald Reagan**ról.

Kevin Phillips, egy republikánus közgazdász, aki Nixon elnök tanácsadója volt, 1990-ben könyvében összefoglalta a Reagan-korszak neoliberális politikájának következményeit. A könyv címe: „A gazdagok és szegények politikája” („The Politics of Rich and Poor”). A könyv az 1977. és 1988. közötti gazdaságpolitika következményeit elemzi. Ennek a politikának a kidolgozásához nagymértékben hozzájárult a konzervatív *Heritage Foundation*, a Reagan adminisztráció egyik agytrösztje, melynek a mai napig is nagy hatása van az amerikai politikára. Az 1980-as évektől számított évtizedben, az amerikai családok felső 10 százaléka az átlagos jövedelme 16 százalékkal növekedett, a felső 5 százalék átlagos jövedelme, pedig 23 százalékkal, és a nagyon szerencsések közé tartozó felső egy százalék köszönetet mondhat Reagannak, jövedelmük 50 százalékos növekedéséért.

Ami a szegényebb amerikai családokat illeti, a többi 80 százalékhoz tartozók mindannyian veszítettek valamit, és pedig oly módon, hogy minél alacsonyabb volt az átlagos keresetük, annál többet veszítettek. A legalsó 10 százalékot képezők csoportja a mélypontra jutott, Phillips számításai alapján, különben is alacsony jövedelmüknek 15 százalékkal lettek szegényebbek.

1977-ben Amerika lakossága felső egy százalékának az átlagos jövedelme 65-ször magasabb volt, mint az alsó 10 százalékának. Egy évtized múlva, a felső egy százalék jövedelme 115-ször meghaladta a lakosság alsó tíz százalékának a jövedelmét.

Az egész világra kihatóan...

A neoliberalizmus elterjesztése következményeként a gazdagok és szegények közötti különbség az elmúlt húsz évben mindenütt a világon megnövekedett. Az Egyesült Nemzetek kereskedelmi és fejlesztésügyi bizottsága, az UNCTAD 1997. évi jelentése 2600 külön tanulmányban bizonyítja a jvedelem közötti különbségeket, az elszegényedést, és a középosztály fokozatos eltűnését. Az UNCTAD munkacsoportja a fenti irányzatokat dokumentálja egy tucat különböző társadalomban, beleértve Oroszországot, és Kínát is. Az emberek közötti anyagi különbségek közötti szakadék folyamatos növekedésében semmi rejtély nincs. A neoliberalizmus célkitűzései a gazdagok elkölthető jövedelmének növelésére irányulnak. Ezt adókedvezményekkel, és a munkabérek leszorításával érik

el. Ennek elmélete, illetve közvetlen megindokolása azon a feltevésen alapszik, hogy a gazdagok magasabb jövedelme további és fokozott és észszerűbb befektetéseket eredményez, amely azután több munkalehetőséget és általános jólétet teremt mindenki számára.

A valóságban, amint az előrelátható volt, a pénznek felfelé vándorlása, a tőzsdemesterséges felduzzasztásához vezet, és hatalmas fedezet nélküli nyereséget mutat ki, és ezzel a pénzügyi válságok sorozatát idézi elő.

Ha a jövedelmet a kereseti skála alsó 80 százaléka osztaná meg, az a fogyasztás megnövekedését idézné elő, ami viszont a munkalehetőségek növekedését biztosítaná.

A neoliberalizmus lényege

Az Angliában, valamint az Amerikai Egyesült Államokban meghonosított neoliberalizmus jellegzetességeinek bemutatására Thatcher és Reagan politikai intézkedéseit vettük alapul. Nemzetközi szinten a neoliberálisok három pontra összpontosították erőfeszítéseiket:

- a javak és szolgáltatások terén való szabad kereskedelem
- a tőke szabad forgalma
- a nemzetközi beruházások korlátlan szabadsága

Az elmúlt 35 évben a *Nemzetközi Valutaalap* roppantul megerősödött. Az államadóssági válság és a törlesztési engedményekhez kötődő feltételek következményeként, a pénzügyi segédletek mellett, illetve azok ellenében az egyes országok teljes gazdaságpolitikáját a valuta alap diktálja. Ez a gazdaságpolitika természetesen csak neoliberális lehet. Hosszú és fárasztó tárgyalásokat követően 1995. januárjában megalakult a *Világkereskedelmi Szervezet* (World Trade Organization), és azokat a tagállamok országgyűlései sebtében jóváhagyták, anélkül, hogy a képviselők pontosan tudták volna, hogy mit is hagynak jóvá.

Ez a neoliberalizmus lényege, amely arra épül, hogy a gazdaság diktálja a feltételeket a társadalom számára, és nem fordítva. A demokrácia tehertelként jelentkezik. A neoliberalizmus a győztesekre, nem pedig a választópolgárok akarására épít, amely magába foglalja a társadalom győzteseit és a veszteseit is.

Befejezésül, felhívom mindenki figyelmét, hogy a neoliberálisoknak a vesztesekről alkotott felfogását vegyék igen komolyan. A neoliberálisok szerint a veszteseknek a társadalom semmivel sem tartozik. A rendszer bárkit, bármikor cserbenhagyhat. Ha valaki megbetegszik, ha megöregszik, ha állapotos, a gazdasági rendszerben nincs többé szükség rá. A részvények értéke a végső meghatározó.

A neoliberalizmus alapjaiban megváltoztatta a politika mibenlétét.

★

Nem szeretném ilyen nyomasztó hangulatban befejezni előadásomat. Nagyon sok minden történik annak érdekében, hogy ezeket a létünket veszélyeztető folyamatokat ellensúlyozzuk, és nagyon sok lehetőség van a cselekedetre. Bizakodom, hogy a jelenlegi értekezlet megfogalmazza a teendőinket, többek között azt, hogy a neoliberalizmussal szemben egy általános szellemi ellenállást kell tanúsítani. Elérkezett az ideje, hogy mi

határozzuk meg a napirendi pontokat, remélem azt is, hogy a támogatók belátják, hogy nem csak felméréseket kell támogatni, hanem eszméket is. Magunknak kell megtalálni a megfelelő megoldásokat, beleértve egy nemzetközi adórendszer megvalósítását, amely a pénzügyi intézmények megfelelő megadózására irányul, valamint a nagyvállalatok adásvételeinek arányos és igazságos megadóztatását írja elő.

A nemzetközi adó bevétele alkalmas lenne az északi és a déli félteke országai közötti különbségek kiegyenlítésére, illetve arra, hogy enyhítse azoknak a helyzetét, akiket az utóbbi évtizedek neoliberális politikája következtében kifosztottak.

Engedjék meg, hogy még egyszer megismételjem: a neoliberális rendszer nem az emberi lét természetes vejejárója, nem is természetfeletti hatalom, annak alapfeltevéseit felül lehet vizsgálni, és azt meg lehet változtatni. A hatalmat vissza kell helyezni a közösségekbe és a demokratikus államrendszerekbe. Minden területen meg kell valósítani a törvény tiszteletben tartását, és meg kell valósítani az anyagi javak nemzetközi szintű igazságos elosztását. Az üzletnek és a piacnak megvan a maga helye, tehát nem uralhatja az emberi lét minden megnyilvánulását.

A további jó hírek közé tartozik az, hogy napjainkban a világon annyi pénz van, hogy annak egy nagyon kis része elegendő lenne, hogy minden embernek tisztességes életmódot, egyetemes egészségi biztosítást és megfelelő oktatást biztosítson a földön. E mellett, megvalósítható a környezet megtisztítása és megakadályozható annak további rombolása. Van lehetőség az északi és a déli félteke életszínvonalának kiegyenlítésére. A fenti cél megvalósítására, az Egyesült Nemzetek megfelelő bizottságának (UNDP) előrelátása szerint mindössze 40 milliárd dollár elegendő lenne.

És legvégül, arra kérek mindenkit, hogy lássa be: a neoliberalizmus lehet, hogy étvágyában kielégíthetetlen, de nem sebezhetetlen. Egy nemzetközi szövetség a közelmúltban arra kényszerítette őket, hogy mondjanak le, legalább is ideiglenesen arról, hogy minden befektetést a neoliberalizmus szabályai szerint valósítsanak meg. Ellenfeleik meglepetésszerű győzelme felbőszítette a neoliberális tábor, ami azt bizonyítja, hogy a szervezett ellenállás sikeres lehet. Továbbá, a számok a mi oldalunkon vannak, mert a neoliberalizmusnak sokkal több vesztese van, mint győztese. Nekünk ötleteink vannak, míg a neoliberalizmus már kijátszotta minden kártyáját, és a meglévő ötleteik is elvesztik hitelességüket az ismétlődő válságok miatt. Amit még meg kell valósítanunk, az a szervezés és a kommunikáció, amely ma már megvalósítható. A veszély nemzetközi jellegű, tehát a védekezési is nemzetközi alapokra kell helyezni. A szolidaritás többé nem jelentheti csupán az egymásnak nyújtott segítséget, fel kell fedezni kényszerhelyzetünk azonosságát, hogy számbeli fölényünknek, és mondanivalónk indokoltságának hitelt adjunk. Meggyőződésem, hogy a jelenlegi értekezlet nagymértékben hozzájárul ezeknek a célkitűzéseknek a megvalósításához.

★★★

(Susan George Bangkok, Sympatico – fordította: Kaslik Péter)

Újraolvasó

Nem lehet Európa tragédiáját különválasztani Magyarország tragédiájától

1988

Kilencszázötven évvel ezelőtt halt meg Szent István király, a keresztény magyar állam megalapítója. A keresztény szóknak itt vallási tartalmán kívül politikai világnézetként is szerepe van: abban az időben a kereszténység államalapító tényező volt. A keresztény filozófia tudomásul vette, hogy földünkön különböző népek élnek, de azok mind az egy Isten gyermekei, és hitük révén egyetlen közösség, az emberiség tagjai. A középkor embere — és itt természetesen Európáról szólhatunk csak — akár gazdag főúr, akár egyszerű jobbágy volt, egy immár évezredek múltja visszatekintő, az élet minden területére kiható szervezetnek, az Egyháznak volt tagja a Civitas Dei (Isten társadalmá) nemzetköziségében, szemben a Római Birodalom állami és társadalmi osztályozásával. Mert, mint tudjuk, a Római Birodalomnak nemcsak a polgárai, de tartományai is első- másod- harmad-, stb. rendű osztályozást kaptak. (Civitas optimo jure = az ősi rómaiak teljes jogú társadalmá, Civitas sine suffragio = Rómához csatlakozott nem teljes jogúak társadalmá, Civitas foederatae = a szerződéssel csatlakozott államok.)

Amikor a magyar nép intézményesen is a keresztény hit védelme, vagy ha úgy tetszik, önkénye alá került, a latinus keresztény Egyház már ezeréves volt. Nem filozófiai irodákban alkották meg gazdag emberek alkalmazásában ennek a hitnek a tételeit, hanem a változásra törekvő szellem szikráiból kapott lánggra mindenütt, ahol az emberi hatalmaskodás lelki gyújtóanyagot gyűjtött rakásra. (Jó lenne erre ráfigyelniök a mai világ keresztényeinek.)

Átélté az Egyház a törvényenkívüliség hosszú korszakait valóságosan is a föld alatt, lett államvallássá a hanyatló Római Birodalomban, partnerré szegődött a Frank Birodalom császári uralmához, de terjesztette fegyverrel is a hitet, aminek eredménye lett a bizánci egyház létrejötte — persze csak közvetve — de végérvényesen kárt okozva.

Amikor a Kárpátok övezte terület népei keresztény királyt kaptak, az Egyház már átment a clunyi szellem tisztító hatásán, és megteremtett az akkor ismert világ számára (a mai világnak is példát mutatva) egy olyan államközösséget, amiben minden államnak egyenlő értéke volt. Az államhatalom hordozója a keresztény fejedelem, aki Istentől kapja a hatalmát, aki egységes hitelvek alapján szabályozza a világi életet. Szent Ágoston eszméi alapján kialakult az ideális királyi személy és királysági uralmi rend, amitől várható volt az országok és népek közötti békés rend kialakulása. Tudjuk, hogy nem működött tökéletesen a gyakorlatban, de az nem az eszme hibája, csak az ember gyarlósága. De a huszadik század embe- rének, most a század végéről visszatekintve, legalább van módja összehasonlítást tenni, mennyivel vadabb, gyilkosabb, álnokabb a ma államainak uralkodója. Lehet, hogy nem illik ebbe a modern felfogásba az Isten kegyelméből nyert hatalom, de amióta

Szent István 1038 — 1988

időszerűtlenné vált, az új próféták új hitelvei alapján a hatalom kérdéseit a nyers erőszak dönti el.

Amikor Szent Istvánt megkoronázták, a koronázás azt jelképezte, hogy ő és népe és állama nincs alávetve más hatalmaknak. Akkor megvolt a valóságos állami függetlenség és a valóságos nemzetközi fórum, azoknak transzcendens törvényessége, ami elképzelte az égi világot, amelyhez méltóvá lenni, az országokat hasonlóvá tenni a királyok köteleme volt. Ma az Egyház nemzetközi fórum szerepét az ENSZ töltene be, a dogmák és morális tanok helyett államszerződéses, békediktátumok, törvények, tilalmak szabályozzák a világ folyását az erősebb hatalom akarata szerint.

Ma már nem látjuk a független államok sorát, és különösen a kis népek szenvednek, pusztulnak a huszadik század farkastörvényeinek hálójában. Nem nehéz kimutatni, hogy a mai ember világnézete messze felülmúlja középkori elődje világnézetét, hogy azóta új tudományok sora áll rendelkezésünkre a társadalom mechanizmusának megértéséhez, de mit ér mindez, ha ezek nem a nagyobb emberi, nemzeti szabadság, biztonság és jog létrejöttét szolgálják, hanem éppen ellenkezőleg, ezeknek a vágyott értékeknek a megnyirbálását, megtaposását tapasztaljuk.

„Magyarország igen nagy királyság... Ebben a királyságban 16 város van, fővárosa a Duna melletti Buda, a király székhelye. Ennek a királyságnak a földjén minden megte- rem és olcsó. Az emberek mind nagy szakállt hordanak, és gyakran zárándokolnak el Rómába, többen mint a világ bármelyik más országából, és odamenve sok lovat adnak el a velen- ceieknek, bolognaiaknak és toscanai- aknak. Országuk sokszor nagy hábo- rúban áll a szaracénokkal (törökök- kel) ... Jó lovaik vannak, kevésbé és könnyen vannak felfegyverezve, és önként semmiképpen nem szállnak le lovukról, hogy gyalog harcoljanak. Jelenlegi királyuk Magyarország, Csehország, Horvátország és Dalmá- cia királya, osztrák herceg és morva örgróf, és Bécs városában tartózkodik...”

Nem nehéz ráismernünk a XV. szá- zad derekán megjelent történelmi munkából (a francia Gilles Le Bouvi- er, *Az országok leírásának könyve*) V. László idejének Magyarországra.

Szent István keresztény birodalma és az ugyancsak latin-keresztény Len- gyelország voltak Európa zárókövei, ezek védelmében gyarapodott a maj- dan diadalmas, univerzális emberi civilizáció bölcsője, Nyugat-Európa. Mátyás király idejében már sűrűsöd- tek az oszmán veszedelem felhői. Utolsó nagy nemzeti királyunk, Má- tyás tisztán látta, hogy a kontinensnyi oszmán birodalom erőivel szemben Magyarország ereje kevés lesz.

Ekkor vizsgázott először európaiság- ból a kontinens nyugati fele, az ún. Római-Német Császárság és a száz- éves háborúban vergődő Francia-or- szág. Csúfosan levizsgáztak kereszt- tény és európai szolidaritásból. Má-

tyás nyugati hódítással igyekezett erősíteni Magyarországot, hogy ellen- állhasson a török nyomásnak. Először tért el a Szent István által meghagyott elvtől, amely szerint fegyveres hódí- tással nem ajánlatos nagybíbitani az országot. Ekkor özönlöttek be nagy számmal a balkáni népek, oláhok, szerbek Magyarországra.

A keresztény nemzetköziség kezde- ti, Szent István korabeli szép elgondo- lását nem sikerült érvényesíteni. Az iszlám fanatizmusnak és a török har- ciasságnak a frigyéből terjeszkedő, romboló veszedelem nőtt, és mi, ma- gyarok annak felvonulási útjában áll- tunk. Még vagy száz évig Szent Ist-

ván birodalma írja az európai törté- nelmet, de a XVI. század közepére ereje összeroppan. Európa politikai telekkönyvezésében még közel négy évszázadig tiszteletben tartják az or- szág politikai határait: 1920-ban szét- darabolják. Rá 25 évre összeroppan Európa is.

Nem lehet Európa tragédiáját kül- önválasztani Magyarország tragédiá- jától. Akkor, amikor Szent István bi- rodalma összeroppan az oszmán túl- erőttől, tört meg Európa keletre irá- nyuló kultúrharca. A latin-kereszt- tényiség keleti határán, mai fogalom- mal kifejezve vasfüggöny húzódott végig, amely mögött a pravoszláv orthodoxia primitív despota-uralmak- tont termelt ki magából, ami a Balká- non még iszlám fanatizmussal is megfertőződött.

Ez az orthodox-szláv tömb vált nagy tömegeivel és területeivel szövetsé- gesévé annak az Európa-ellenes tö- rekvésnek, amely először 1789-ben lé- pett a történelem színpadára Párizs véres utcáin. Így nemcsak terület- szerző hódítás, de kultúrharca is az, ami behorpasztotta, majd kettévágta Európát.

Ne tévesszen meg senkit, hogy a pravoszláv tömb ma az ateizmus vörös zászlóit lengeti, mert éppen ebben áll a mérhetetlen különbség a két kereszténység között. A törzsi rítus szintjén megrekedt orthodoxia mindig is tenyésztelepe volt a min- denkit gyűlölő vad nacionalizmusnak, ami ott végülis alap és tartalom, amíg vallás és párt csak dekorumok, igazol- ó bizonyítvány, eszme a hódításra, szerzésre, gyilkolásra.

De miért is időszerű erről beszélni ma, Szent István halálának 950. év-

fordulóján? Van-e Szent István alko- tásában olyan elem, ami ma is hasz- nosan idézhető? Jó volna kihangsú- lyozni, hogy amikor megalakult a ke- resztény magyar állam, annak intéz- ményei nem egy ember rögtönzése, zsenialitása által jöttek létre. Nem kisebbíti a nagy király érdemeit, ha megállapítjuk, hogy a magyar állam eszmei építő elemei között fontos sze- repe volt a Pannóniában még eleve- nen élő római-birodalmi államszerve- zés, közösségirányítás, társadalom- szervezés intézményeinek. Ehhez já- rult, mint alaphoz (sajnos nálunk na- gyon elhanyagolt alaphoz) a honfogl- aló magyarság katonai szervezete,

kai, érzelmi és gazdasági eltávolodást, Kárpátokon kívüli egységekbe csat- lakozást. Ha ennek csak etnikai indo- kolású alapja lett volna, a magyar nép bizonyára belenyugszik többé- kevésbé, feltéve, hogy nem járult volna vele együtt a politikai, érzelmi, gazda- sági eltávolodás. De amibe végképp nem lehet belenyugodni, az hogy a nemzetiségi egyesülés egyúttal im- perialista hódítás, színmagyar terüle- tek elrablása, óslakos magyar milliók üldözése, a magyar nyelv, kultúra, öntudat pusztítása.

A Kárpát-medence a huszadik szá- zadra az üldözések földje lett, mert idegen erők, Kárpátokon kívüli akara- tok érvényesülnek benne. A Kárpát- medencén belül, századunknak im- már közel nyolc évtizedén át folyik a magyar nép üldözése. A magyarok sanyargatása permanens állapot lett.

A magyar szellemi elit legjobbait állandóan foglal- koztatja a kérdés: mit tehe- tünk ennek a pusztulásba vezető állapotnak a megál- lítására? Ehhez sajnos még a kiindulási alap is hiány- zik: nem vagyunk ura saját sorsunknak még azon a te- rületen sem, amit a Kárpát- medencén belül Magyaror- szágnak neveznek. Minden védekező mozdulatunk, minden öncélú szándékunk a nacionalizmus, reakciós- ság, fasizmus vádját váltja ki elsősorban azokból, akik ellenünk épp ezekkel vét- keznek. Az állandósult szel- lemi és politikai üldözésben újabban fizikai népüldözés is fellángol, és szívszorító- an fájdalmas érezni annak a világnak a cinkos közöm- bösségét, amely ezt a helyzetet létre- hozta.

A magyar nép nem a küzdelemfel- adás népe, ezt bebizonyította 1956- ban is. Az e téren tapasztalható mai hullámvölgy (amelyben a mai értelmiségi fiatalok el akarja hagyni az országot) remélhetően csak átmeneti és rövid lefolyású lesz. Szerencsére a jobbák, az ellenzékiek, az aggódók és töprengők otthon maradnak, és egy- re-másra olvashatjuk olyan írásait, amelyek a jövő lehetőségeit kutatják.

A mi korunknak még az a feladata, hogy őrizze a lángot, mert — Kodály Zoltán szavaival — *A tűznek nem szabad kialudni!* Így, egyebek között őrizni kell Szent István eszmei hagyományát is: ezen a földön úgy kell létesíteni közös hazát a sokféle nép- nek — amin belül mindenki gyakorolhatja sajátos kultúráját, nyelvét, közjogi különállását —, hogy az ne korlátokat állítson, hanem része legyen egy nagyobb, együtt élő egésznek.

Nekünk ennek a szent-istváni örök- ségnek az ápolása a feladatunk, hogy megőrizzük ennek a gondolatnak a lángját arra a bizonyosan elkövetkező időre, amikor elmállanak a politikai határok, a győlölet kínai falai.

De, szomszédainknak is meg kell érteniök, hogy nekünk is vannak természetes óslakos és betelepített jo- gaink és történelmi, kulturális és tudományos érdemeken szerzett jo- gaink azon a földön, amin Szent Ist- ván békét, türelmet, haladást, betelje- sedést álmodott 950 évvel ezelőtt, amikor behunyta messzetekintő sze- meit.

Csapó Endre

(Magyar Élet 1988. augusztus 18.)

MAGYAR CÍMTÁR

NSW-I MAGYAR SZÖVETSÉG, SZERVEZETEK, EGYESÜLETEK, EGYHÁZI KÖZÖSSÉGEK, ISKOLÁK

NSW-i Magyar Szövetség, Elnök Klebecskó Árpád, Tel: 0421 342 269. E-mail: arpadk120@gmail.com Titkárság 0404 118 902. Email: hcnsww@outlook.com
Délvidéki Magyar Szövetség, 31 Glendenning Rd. Glendenning, NSW 2761, Tel.: 9675-2103. Email: zolideak@me.com — Magyar Ház, 1–5 Breust Pl. Punchbowl 2196, T.: 9759 6974, Email: balazs@tpg.com.au — Szent Erzsébet Otthon, 1 Symonds Rd. Dean Park 2761, Tel.: 8818-8501, Email: judith.gonyesehacf.com.au — Hungarian (Magyar) Social Club, 706–708 Smithfield Road, Edensor Park NSW 2177. Tel.: 0414 672 155 Email: Hungariansc@gmail.com — Magyar Rádió Mozaik Sydney, Ilosvay Gusztáv 0412 264 890 Email: parbaj61@gmail.com

Társadalmi és karitatív szervezetek:

Szent Erzsébet Karitás Társaság, 120 Parramatta Rd. Ashfield 2131, Tel.: 9799 5469. Mobil: 0401 579 806 Email: seanst1@optusnet.com.au — Ausztráliai Magyar Kisebbségi Alap, Bánki Éva 118 Boronia Rd. Greenacre NSW 2190, Tel.: 9793 2789. Mobil: 0425 373 710 Email: vebanki@tpg.com.au

Bajtársi szervezetek

Független Magyar Szabadságharcos Szövetség Ausztrália, v. Bene Ferenc elnök. FMSZSZ P.O. Box 10. Helensburg, 2508. Tel.: 4294-1919. Email: ferenc1956@dodo.com.au Magyar Harcosok Bajtársi Közössége (MHBK) Főcsoport vezető vn Tassányi József. Mobil: 0421 039 925. Email: vjzsef@lycos.com

Magyar egyházközösségek és lelkészek:

Ft. Lédeczi Dénes, katolikus lelképásztor, 51-59 Allawah Street, Blacktown, NSW 2148; Telefon: (02)9622-1125, Mobil: 0418135020; email: ledeczidenes@gmail.com — Magyar Református Egyház, Nt. Péterffy Kund, Tel.: 4751-7860, Mob.: 0416 370 100, Email: mresydney@yahoo.com.au Cím: 114 Hamrun CCT, Rooty Hill 2766.

Magyar Iskolák és Ifjúsági Szervezetek

Flemingtoni Magyar Iskola, Exeter Rd. Homebush West, NSW 2140, Kóry Kati. 0413 194 884 Email: katalinm2009@hotmail.com — Bankstowni Állami Magyar Középsiskola, Mona Street, Bankstown, NSW 2200, Solyom Judit, Tel.: 9314-0247. — Magyar Cserkész Otthon, Melville Reserve, Hampstead Rd. Homebush West, Tel.: 9764 1687. — Maci Klub Magyar Játzó-csoport, Cserkészotthon, Melville Reserve, 52 Hampstead Rd. Homebush West, NSW 2140. Péterffy Réka Tel: 4751-7860, Mobil: 0407 412 622.

SZAKMAI CÍMTÁR

Külképviselet

Magyar Nagykövetség. Cím: 17 Beale Crescent, Deakin, ACT 2600. Email: consulate.cbr@mfa.gov.au

Internet: www.mfa.gov.au/kulkepvisolet/AU/HU

Telefon: (02) 6282 3226 és (02) 6282 2555 Fax: (02) 6285 3012 Ügyfélfogadás: hétfő, szerda, 09.30 – 15.30, előzetes bejelentkezés alapján.

Telefonos ügyfélszolgálat: hétfőtől péntekig 09.30 – 12.00

Cukrászat:

Sweet Kiss Cake Shop, 343-345 Clovelly Rd. Clovelly 2031, T.: 9664-2654

Wellington Cake Shop, 157 Bondi Rd. Bondi 2026 (Opp. Wellington St.) Tel.: 9389-4555.

Étterem

Corner 75 magyar étterem 75 Frenchmans Rd. Randwick NSW 2031 Tel: 9399 5712

Ügyvéd:

A. B. Török & Company, Level 1. 9 Burwood Rd. Burwood 2134. Tel.: 0419428933, Fax: 63550243.

Magyar italok

Goulburn Wine & Spirits 9 Brisbane St. Darlinghurst 2010 Tel 9264-8459, fax 9264-8941.

Tévé antenna szerelő

DUNA tévé és egyéb digitális antennák, csatornák beállítása. Telefon: Géza 0412-358-460

Orvos:

Orthopéd Sebész

Dr Szomor Zoltán, Térd, csipő és egyéb mozgásszervi betegségek sebészi kezelése Tel: [02] 9598 6777 Level 2, Kirk Place 15. Kensington St. Kogarah 2217. www.stgeorgehi.pandkneeclinic.com.au

Fogorvos:

Dr. Oliver Szakáll, 14 Hillend Rd. Doonside, 2767. Tel.: 9622-4177.

Szállító, Költöztető:

OSS (World Wide Movers Pty. Ltd.) 36–38 Bearing Rd. Seven Hills, 2147 T:(02) 8825 9300, Fax: (02) 8825 9333.

Tolmács, Fordító:

Bárány Márta, Tel: 9211 3664, Fax: 9280 0340

Állami tolmács és fordító

Szabó Éva Van Steenwyk Tel.: 02-9427-1160 Mobile: 0418-420-236

Melbourne-i Konzuli Iroda elérhetőségei:

Cím: 123 St. Georges Rd., Nth. Fitzroy, VIC 3068 (Bocskai Központ) E-mail: consulate.mel@mfa.gov.au Honlap: www.mfa.gov.au/kulkepvisolet/melbourne/hu

Bejelentkezés előzetes időpontfoglalás alapján munkanapokon 13:00-16:00 óra között az alábbi telefonszámon: (03) 9486-3397

HÍREK - HÍREK - HÍREK - HÍREK - HÍREK - HÍREK - HÍREK -

Thomas de Maiziere német belügyminiszter azt tervezi, hogy a müncheni tragédia után felülvizsgálja a fegyverhez jutás és fegyvertartás törvényeit, és javít rajtuk szükség esetén — adta hírül a Bild am Sonntag című német lap.

A belügyminiszter a újságnak nyilatkozva megjegyezte, hogy a német fegyvertörvények már eddig is nagyon szigorúak voltak, és megfelelőnek tartja őket, éppen ezért rendkívül fontos kideríteni, hogy miként jutott mégis a 18 éves müncheni lövöldöző a pisztolyhoz, amellyel kilenc embert halálra sebzett, 27-et megsebesített, majd magával is végzett.

Miután kiderült, hogyan tett szert a fegyverre, „nagyon alaposan ki kell értékelnünk, hogy szükségese-e további törvényi változtatások a fegyvereket illetően” — mondta a német belügyminiszter, hozzátéve, hogy egész Európa mérlegel új fegyverszabályozási irányelveket.

Sigmar Gabriel német alkancellár szintén nyilatkozott a hét végén a sajtónak a fegyvertartásról.

„Továbbra is meg kell tennünk minden tőlünk telhetőt, hogy korlátozzuk és szigorúan ellenőrizzük a hozzáfutást halálos fegyverekhez” — mondta a több újságot tömörítő Funke médiacsoportnak megjegyezve, hogy miként juthatott a lövöldöző fegyverhez, miközben súlyos pszichológiai problémák jelei mutatkoztak rajta.

Az euró készpénz formájának bevezetése után több mint 14 évvel csaknem 13 milliárd német márkát még nem váltottak át egy most ismertetett kimutatás szerint.

A német központi bank (Bundesbank)

adatai alapján június végén 12,76 milliárd márka „hiányzott”, ami 6,53 milliárd euró értéket jelent, magyar forintba átszámítva pedig az értéke nagyjából kétbillió-ötvenkéte milliárd. A még nem beváltott márka állománya 167,3 millió bankjegyet és 23,5 milliárd darab érmét tesz ki.

Az euró az 1999. január 1-jei bevezetésével több mint 300 millió uniós állampolgár közös fizetőeszköze lett. Az első három évben számlapénzként használták, például elektronikus fizetés során. Készpénzként 2002. január 1-jén vették be, ekkor váltotta fel — rögzített átváltási árfolyamon — az euróövezet tagjainak nemzeti bankjegyeit és érmeit. Az euróövezetbe jelenleg az EU 28 tagállama közül 19 tartozik, és hivatalos megállapodás alapján euróval fizetnek az EU területén fekvő mikroállamokban — Andorra, Monaco, San Marino, Vatikán — is. Az eurót hivatalos megállapodás nélkül átvette Montenegró és Koszovó.

A Bundesbank szerint a régi pénz nagy részét valószínűleg a márkához ragaszkodó németek őrizgetik nosztalgiaiból vagy gyűjtőknél van, a bankjegyek és érmék egy része pedig elveszett vagy megsemmisült. Az állomány lassan csökken — 2010 végén még 13,45 milliárd márkát tett ki és évente átlagosan 100 milliót váltanak át —, de a Bundesbanknál korlátlan ideig euróra lehet váltani a régi pénzt. Ezzel szemben például Spanyolországban csak 2020 végéig lehet beváltani a pesetát, a francia frank és az olasz líra átváltására kijelölt határidő pedig már lejárt.

Norbert Hofer, a Hofburg (osztrák

elnöki palota) szabadságpárti várománya azonnali stoppot követel osztrák állampolgárok török állampolgárságának eltűrésére. Több tízezer török származású osztrák veszi fel a török állampolgárságot, miközben az osztrák törvények szerint nem lehetnének kettős, így ausztrótörök állampolgárok. Mindez azután került előtérbe, hogy Bécs utcáin rokonszenvtüntetéseket tartottak Erdogan török elnök mellett. Az osztrák hatóságok nem értesülnek arról, ha egy osztrák állampolgár felveszi a török állampolgárságot, írja a vezető osztrák lap.

Az osztrák községügyi adónak Sebastian Kurz osztrák külügyminiszter kijelentette: „Törvényeink egyértelműek. Aki török állampolgárságot felvesz, elveszíti az osztrákot. Elfogadhatatlan, hogy külföldről szólítsanak fel tüntetésekre. Nem fogadjuk el, hogy a konfliktusokat hazánkba kívülről exportálják. Aki a török belpolitikában aktivistaként akar beavatkozni, szabadon elhagyhatja Ausztriát”.

Nagy öröm, hogy Balog Zoltán révén Németország és Magyarország közösen emlékezik meg Bayreuthban Liszt Ferenc halálának 130. évfordulójáról, hiszen a zeneszerző a közép-európai térség országait összekötő „hidember” volt — mondta az emberi erőforrások miniszterének bayreuthi látogatásával kapcsolatban az MTI-nek a térség parlamenti képviselője, Hartmut Koschyk.

A bajor Keresztényszociális Unió (CSU) politikusa felidézte, hogy Balog Zoltán tavaly első külföldi előadóként vendége volt a Wagner és Liszt városaként is emlegetett település Bayreuthi kulturális beszélgetés című ran-

Imperialisták

Hogyan lett Magyarországból egy imperialista állam? Ha egy ilyesmi egy belga vagy francia kiskocsmában elhangzik az magyarázható és egy kézlégintéssel elintézhető, de amikor ezt egy nagy és a világháborúban győztes nagyhatalom elnöke egy hivatalos levélben állítja, akkor ezt sajnos komolyan kell venni.

Egy hónappal a trianoni rablóbéke aláírása előtt az 1920. május 6-i levélben a Szövetséges és Társult hatalmak a magyar megfigyelések válaszában kísérő levélben A. Millerand francia elnök többek között így fogalmazott:

„A Szövetséges és társult hatalmak ... a maguk részéről nem felejtetik el, mekkora felelősség áramlik Magyarországra a világháború kitöréséért, és általában a kettős monarchia imperialista politikájáért.”

Nos kezdjük a világháború kitörésével. Bizonyított tény, hogy gróf Tisza István kormánya csak úgy volt hajlandó beleegyezni a háborúba, hogy ez nem jár terület gyarapodással.

Az imperialista vád egy olyan „felvilágosult” országtól jött, amely a 19. század végén Afrika területének több mint egyharmadát gyarmatosította. De ez nekik nem volt elég, mert a török birodalom két régiójából Szíriából és Libanonból az első világháború után francia gyarmat lett, — ezt okosan és sunyin mint nemzetközileg elismert mandátumokat szervezték meg. Afrikában a volt német gyarmatokból Francia Kameront és Francia Togo

szintén francia gyarmatok lettek.

Az amerikai külügyminiszter Robert Lansing (az USA nem lépett be a Népszövetségbe) pedig úgy vélekedett a mandátumokról, hogy ezek csak azért lettek nemzetközi gyámságok, mert ha ezeket a területeket egyenesen csak átírták volna, akkor a nemzetközi jog szerint az ott levő — török és német — javakat le kellett volna írni a vesztes országokra kirótt jóvátételből (hadisarcból). A Népszövetség csak névleg volt gyám, a gyakorlatban a nagyhatalmak nem engedtek semmi féle beleszólást a nekik ítélt mandátumok igazgatásába.

Második Fülöp (ragadványneve Okos Fülöp) spanyol király arról volt híres, hogy hatalmas birodalmában a nap sohasem nyugodott le. Nos itt vagyunk a 21. században, majdnem 100 éve annak, hogy a francia államfő imperializmussal vádolta Magyarországot, de ha fellapozzuk az internetes lexikont akkor azt találjuk, hogy manapság a francia uralt Európán túli területeknek köszönhető, hogy mint Okos Fülöp birodalmában a francia trikolor felett sohasem nyugszik le a nap. Az összlakosság ezekben a tengeri túli területeken kb 2.7 millió, főleg őslakos.

1914-ben a magyar „imperializmus” abból állt, hogy hét más nagy országgal együttvéve a Monarchia egy koncessziós területet kapott Kínától. Ez 1917-ben elveszett amikor Kína hadat üzent a Központi Hatalmaknak. Ha ez imperializmus, akkor azt a címkét rá lehet ragasztani Japánra, az USA-ra,

Nagybritanniára, Olaszországra, Franciaországra, stb.

Az 1919-20-as évek szellemére elég, ha példának vesszük azt az első alkalmat amikor Magyarországot meghallgatták a győztes nagyhatalmak. A békedelegáció Romsics Ignác történész leírása szerint 1920. január 5-én indult a Keleti pályaudvarról. Gróf Apponyin kívül gróf Teleki Pál, gróf Bethlen István, Popovics Sándor nyugalmazott pénzügyminiszter, gróf Somssich László és báró Lers Vilmos külügyminiszteri államtitkár voltak a főmegbízottak. A delegációt több száz ember búcsúztatta, köztük a miniszterelnök. Először jelent meg a jelszó NEM NEM SOHA! Amikor a vonat kerekelt megmozdult az emberek a Szózatot kezdték énekelni. Útközben a határig minden nagyobb állomáson a pesti jelenetekre került sor.

A delegációnak Párizsban Clemenceau egyedül adta át a békefeltételeket január 15-én, és ekkor a francia elnök a magyarok tudomására hozta, hogy másnap 16-án Apponyi szóban is összefoglalhatja a magyar álláspontot.

A Legfelső Tanácsban az öt főhatalom mindegyike a legmagassabb szinten képviseltette magát.

„Részben rosszkaratú, komor, részben gúnyosan mosolygó arcok meredtek felém” — emlékezett a belépésüket követő pillanatokra később Apponyi.

Hol is olvastuk azt a nemzeti mottót, hogy LIBERTÉ? EGALITÉ? FRATERNITÉ?

VESSZEN TRIANON!
Kroyherr Frigyes

A magyar forradalom és Washington

Raymond L. Garthoff

Első ízben történik, hogy a **60** évvel ezelőtti nemzeti szabadságharc kerek számú évfordulóját együtt önnepeljük nemzeti elkötelezettségű magyar kormánnyal, híven **1956** szellemében. Ausztráliában ez most az 59-ik szabadságharcos megemlékezés lesz.

Az utóbbi néhány év során napvilágra került levéltári dokumentumok lehetővé teszik, hogy a magyarországi politikai döntésekről és eseményekről világosabb képet alkossunk. Az Egyesült Államokban nemrégiben újabb kormányzati iratok feldolgozása vált lehetővé. Ezek a dokumentumok kiegészítik azt a már korábban is kutatható kulcsfontosságú forrásanyagot, amelyet a *Foreign Relations of the United States* (Az Egyesült Államok külkapcsolatai) sorozat keretében hat évvel ezelőtt jelentettek meg egy különálló kötetben.

Dwight D. Eisenhower elnök a Nemzetbiztonsági Tanács (NSC) 1956. november 8-i ülésén maga fogalmazta meg sokatmondóan az Egyesült Államok előtt álló dilemmát. „*Mi hasznosat is tehetnénk? tette fel a kérdést. Szakítsuk meg a diplomáciai kapcsolatokat a Szovjetunióval? Mit nyerünk vele? A szovjetek biztosan nem bánnák.*” Az értekezleten senki másnak nem volt javaslata, s ezért aztán a vita más nemzetközi kérdésekre terelődött. Még ugyanaznap Budapesten a szovjet csapatok megtörték az ellenállást.

Az NSC ezt megelőző értekezletén, november 1-jén, azaz még a második, erőteljesebb szovjet támadás előtt, elnapolták az ülés fő napirendi pontjaként megjelölt lengyel és magyar politikai helyzet megvitatását, amiről pedig már egy NSC-fogalmazványt is összeállítottak. A tanácskozás előtt azonban John Foster Dulles külügyminiszter telefonált az elnöknek és közölte vele, hogy a kérdés „idejétmúlt, mivel a helyzet nagyjából magától is megoldódott” azzal, hogy a szovjetek kivonták alakulataikat Budapestről. Az elnök ezzel egyetértett és a közép-keleti helyzet megvitatását javasolta helyette. Ezek után Eisenhower már az értekezlet legelején bejelentette, hogy nem a szovjet érdekszférában előállt helyzetet szeretné megtárgyalni, hanem ehelyett azt javasolja, a Közel-Keletre összpontosítsák a figyelmüket. Itt ugyanis az egyiptomi felségterületen fekvő Szu-ezi-csatorna izraeli, brit és francia megszállásával egy újabb nemzetközi válság alakult ki.

Allen W. Dulles, a CIA igazgatója, a hírszerzés november 1-jei tájékoztatójában a magyarországi helyzetet a népfelkelés „győzelme”-ként jellemezte. „Csoda volt, ami ott történt” – mondta. Az október 30-i szovjet kormányzatokról pedig, ami a kommunista országok közötti **külkapcsolatok liberalizálására** tett ígéretet, kijelentette, hogy „*az utóbbi évtizedben ez volt a Szovjetunió egyik legfigyelemreméltóbb megnyilatkozása. A legsúlyosabb probléma, amivel ma Magyarországon szembe kell néznünk az, hogy nincs olyan meghatározó politikus, aki összefoghatná a lázadókat*”, és megakadályozná a zrzavar kialakulását. Eisenhower elnök kívánsága szerint azonban Dulles után senki sem szólt hozzá a témához, és a megbeszélés a szuezi válság megvitatásával folytatódhatott.

Mielőtt kitérnénk az elnök, a külügyminiszter és a CIA igazgatójának a Szovjetunió magyarországi politikájával kapcsolatos reményeire, amiket az események néhány napon belül megcáfoltak, arra is fel kell hívunk a figyelmet, hogy a Nemzetbiztonsági Tanács azt megelőző, október 26-i értekezletén, valamint a Fehér Házban az elnök részvételével összehívott, szűkebb körű tanácskozáson,

október 27-én, amikor Budapesten a szovjet alakulatok bevetése miatt heves harcok folytak az optimizmusnak nyomát sem találva. Október 24. után a szovjet beavatkozás ténykérdés volt, még ha továbbra sem lehetett előre látni, hogy mi fog még Magyarországon történni, és mik lesznek a szovjetek további lépései. Mindezek ellenére az említett washingtoni értekezleten senki sem vetette fel egy amerikai vagy NATO-ellenlét lehetőségét, senki sem javasolta, hogy a felkelőket titkos fegyverszállítványok révén vagy bármi mással támogassák.

Az egyetlen utalás egy esetleges nyugat-keleti összecsapásra akkor hangzott el, amikor az elnök október 26-án megosztotta hirtelen támadt aggodalmát az értekezlet résztvevőivel. Azt latolgatta, hogy „*vajon [a szovjet vezetők] a [kelet-európai] csatlós országokban tapasztalható hanyatló befolyásuk láttán, nem fognak-e kísértést érezni arra, hogy olyan szélsőséges eszközökhöz folyamodjanak, amelyek még világháborút is kirobbanthatnak? Ilyen körülmények között a legnagyobb körültekintéssel kell eljárunk.*”

Nehéz magyarázatot találni arra, hogy az elnök miért tartott attól, hogy a szovjetek világháborút kezdeményeznek. Amennyiben tényleg tartott ettől a lehetőségtől, aggodalma nem volt általános. Tanácsadóinak zöme, ideértve a külügyminisztert és a CIA igazgatóját is, biztosan nem osztozott félelmében. Azzal, hogy vitára bocsátotta a kérdést és eleve nem vetette el annak lehetőségét, az elnök talán azokat akarta megnyugtatni, akik ténylegesen tartottak egy ilyen eshetőségtől. Eisenhower egy „*az sztalon heverő feljegyzés*”-re hivatkozott, amiről nem árult el többet. Mái nem ismert, milyen iratra utalt (nincs nyoma a Fehér Ház levéltárában). Elképzelhető, hogy egy választási tanácsadójának levele fektült előtte, ami az elnökválasztás hajrájában mutatkozó esélyekkel foglalkozott. Az is lehet azonban, hogy Arthur M. Radford admirálisnak, a Vezérkari Főnökök Egyesített Tanácsa elnökének személyes memoranduma volt a kérdéses dokumentum, mivel Radford előszeretettel érvelt a szovjet veszéllyel. Eisenhower aznap este mindenesetre anélkül, hogy pontos magyarázatot adta volna, naplójában is célzást tett az esetre. Feljegyezte, hogy „*figyelmeztette a vezérkari főnököt és a Központi Hírszerzési Iroda igazgatóját arra, hogy a magyar felkelés által előidézett válságban példátlan körültekintéssel és figyelemmel járjanak el*”.

Nem megállapítható tehát, hogy az elnök maga valóban hitt-e egy ilyen valószínűtlen veszély lehetőségében vagy csak valaki más, valószínűleg Radford admirális, aggodalmára reflektált, és egyetlen egy eshetőséget sem akart a számításból kihagyni. Amennyiben az aggodalom őszinte volt, az csak még inkább megerősítette az Egyesült Államok állásfoglalásnak egyéb okait, bár már e nélkül a végső ok nélkül is elegendő indok szolgált az amerikai be nem avatkozás mellett.

Az amerikai vezetés gondolt-e egyáltalán arra, hogy a szovjet beavatkozásra katonai lépésekkel válaszoljon? Minden rendelkezésünkre álló

forrás egyértelműen azt támasztja alá, hogy a kezdeti, október 24. és 30. közötti, korlátozott méretű szovjet hadmozdulatok idején a kérdés fel sem merült. A november 4-i újabb és határozottabb beavatkozás, amelynek már a már-már győzedelmes forradalom leverése volt a célja, legalábbis elméleti síkon felvetette a kérdést.

Eisenhower elnök is erről vallott későbbi visszaemlékezésében: „*A [november 4-i] Magyarország elleni szovjet katonai offenzíva nyomán szinte magától értetődően megválaszolásra várt, hogy szembeszálljunk-e katonailag a barbár invázióval.*”

Gyakorlatilag azonban, ahogy azt az elnök is belátta, és későbbi memoráriumában is érdemesnek tartotta feljegyezni, az adott földrajzi és harcászati körülmények között az Egyesült Államoknak nem állt módjában katonai támogatást nyújtani, nem beszélve egy ilyen döntés politikai áráról és katonai kockázatáról. „*Be kellett látnom – emlékezik vissza Eisenhower –, hogy semmi értelme nem volt a kérdés feletti további vitának.*”

A Nemzetbiztonsági Tanács helyzeteiről természetesen több lehetséges válaszlépést is felvázoltak. Az október 31-i NSC 5616 jelentésben többek között szó van egy győztes forradalmi kormány esetleges „nyílt katonai támogatásáról” is, de ezt a fogalmazványt soha sem vitatták meg. Nincs tehát semmi konkrét jele annak, hogy az amerikai katonai beavatkozás valaha is szóba került volna a Biztonsági Tanácsban, vagy akár más magasszintű megbeszélésen.

Jóllehet sok, főként a CIA és a Hadügyminisztérium kötelekében dolgozó amerikai tisztviselő szerette volna elérni, hogy október végén az Egyesült Államok közvetett fegyveres támogatást nyújtson a felkelőknek, a Nemzetbiztonsági Tanács és a kormány szintjén nincs nyoma annak, hogy bármelyik fórumon is közvetlen katonai lépéseket sürgettek volna. A november 4-i általános szovjet offenzívát követően pedig, az alatt a néhány

nap alatt, amíg kitartott a magyar ellenállás, tudomásom szerint csak egy magas rangú amerikai kormánytisztviselő, Robert Amory, egyébként a CIA hírszerzési igazgatóhelyettese javasolta amerikai csapatok, mi több, szükség esetén még atomfegyverek korlátozott bevetését is a szovjet hadmozdulatok hátráltatása érdekében. Allen Dulles, a CIA igazgatója azonban nem állt a javaslat mellé. Az elképzelést, ha egyáltalán továbbították a Fehér Házba, nem tették komoly mérlegelés tárgyává.

A magyarországi szovjet megszállást feltartóztató közvetlen és nyílt amerikai szerepvállalás sohasem szerepelt tehát komoly politikai alternatívaként. Nem volt kivitelezhető. A háború és beláthatatlan következményeinek kockázata pedig elfogadhatatlan volt. A magyar szabadságharcosok titkos felfegyverzése és támogatása már reálisabb lehetőségnek tűnt. Október 24. és 30. között nyílt volna alkalom erre azok után, hogy szovjet alakulatokat vetettek be az egyre terjedő zavargások leverésére. Sokan voltak a CIA-ban és a hadügyben, akik a magyar felkelésben alkalmat láttak arra, hogy az addig a politikai beszédekben retorikai fordulatként használt „visszaszorítását végre a realitások szintjére emeljék. Levéltári dokumentumok és más elérhető információforrások alapján megállapítható, hogy miközben a javaslat szerepelt az NSC jelentéseiben felsorolt lehetőségek között is, valamint szóban is elhangzott jóllehet az eddig nyilvánosságra került iratok ezt nem bizonyítják Eisenhower elnök határozottan elutasította az ötletet.

Az Egyesült Államok Nagy-Britanniával és Franciaországgal folytatott egyeztetések után kijelölte a követendő utat. Október 27-én a három tagállam sürgős úton kérte, hogy az ENSZ Biztonsági Tanácsa tárgyalja meg a magyarországi szovjet beavatkozást. A rá következő napokban (október 29–31.) a BT figyelmét teljes mértékben lekötötte a szuezi válság. Magyarországon ezalatt elcsitulnak a harcok, a szovjetek kivonultak Budapestről. November 3–4-én, a második intervenció után ugyan az ENSZ BT végül is felszólította a Szovjetuniót a visszavonulásra, de a határozati javaslatot a Szovjetunió megvétőzte. Noha az ENSZ Biztonsági Tanácsában és a közgyűlésben zajló vitáknak köszönhetően a világ közvéleményének szemében sokat vesztett ugyan népszerűségéből a Szovjetunió, ám a viták nem akadályozhatták meg abban, hogy magyarországi állásait megerősítse.

Ezt természetesen már mindenki felismerte akkor, amikor az Egyesült Államok döntött arról, hogy sem nyíltan, sem rejtett utakon nem avatkozik bele a magyarországi események menetébe. A felkelés alatt néhány magyar emigránsnak sikerült Ausztrián keresztül eljutnia Magyarországra. Közöttük olyanok is lehettek, akik nyugati országokkal vagy esetleg nyugati titkos-szolgálatokkal is kapcsolatban álltak, de a forradalomban a kívülről érkezők szerepe mellékesnek volt mondható.

Az amerikai külpolitika egyetlen, heves vitákat kiváltó szereplője az Egyesült Államok kormánya által finanszírozott és akkoriban be nem

vallottan a CIA ellenőrzése alatt álló Szabad Európa Rádió volt. Hangoztatták és vitatták felelősségét azért, hogy a soha meg nem érkezett nyugati támogatás ígéretével biztatta a forradalmat. Mi több november 1-jéig a SZER ahelyett, hogy a Nagy-kormányt támogatta volna (szemben a lengyelországi események kapcsán Wladyslaw Gomulkának nyújtott támogatással), kitartott a Nagy-kormány bírálata mellett. A hivatalos útmutatásban az szerepelt, hogy bátorítani kell a népi felkelést, de annak irányítását nem szabad átvenni, és nem szabad olyan benyomást kelteni, hogy nyugati segítség várható. Néhány esetben azonban a magyar adások nem vették figyelembe a politikai irányelveket.

A nyilvánosságra hozott levéltári iratokban az Egyesült Államok egy másik törekvéséről is tudomást szerezhethetünk. Ennek lényege az a többé-kevésbé megvalósult szándék volt, hogy a szovjet magatartást ne fenyegetésekkel és kihívásokkal kényszerítsék önkorlátozásra, hanem azzal, hogy a Nyugat ígéretet tegyen arra, nem fog visszaélni a mérsékelt szovjet állásfoglalás adta lehetőségekkel.

Az NSC október 26-i ülésén, miután Eisenhower már ismertetett félelmének hangot adott eszerint a szovjet vezetők kétségbeesésükben akár a legvégső eszközökhöz is folyamodhatnak, Harold Stassen kormányzó, az elnök leszerelési tanácsadója felvette annak a lehetőségét, hogy a szovjeteket (elsősorban Zsukov marsallt) biztosítani kéne arról, hogy a Nyugat nem fogja kihasználni a kelet-európai csatlós államok nagyobb mozgásterét és így szabadságuk nem fog komoly veszélyt jelenteni a Szovjetunióra. Stassen szerint a szovjetek esetleg attól tarthattak, hogy ha magára hagyják Magyarországot, az majd a NATO-hoz csatlakozik. Ezért azt javasolta, hogy nyugtassák meg a szovjeteket afelől, hogy az Egyesült Államok Magyarország számára egy Ausztria-féle semlegességet képzel el, és nem a NATO-tagságot. Az elnök azonnal elutasította a javaslatot, mondván, „*nem hiszi, hogy valami haszna lenne egy ilyen lépésnek*”, és „*kétli, hogy a szovjet vezetők igazán tartanának a Nyugat terjeszkedésétől*”.

Mindezek ellenére Eisenhower még aznap délután felhívta Dullest. Közölte a külügyminiszterrel, hogy még egyszer átgondolta Stassen javaslatát és be kellett látnia, hogy van benne némi ráció. Véleménye szerint Dullesnak legközelebbi beszédében alkalom nyílhat arra, hogy utaljon erre. Dulles egyetértett, bár kételkedett abban, hogy az oroszok hajlandóak lennének a semlegességről tárgyalni.

A következő napon Dallasban mondott beszédében Dulles Magyarországról szólva így fogalmazott: „*Nem tekintjük ezeket az országokat potenciális katonai szövetségesünknek. Úgy tekintünk rájuk, mint egy új barátot és többé már meg nem osztoztunk Európá szűkebbre. Bízunk abban, hogy függetlenségük, ha sikerül gyorsan megállapodnunk róla, Európa-szerte, Keleten és Nyugaton egyaránt, jelentősen hozzájárul majd a béke megőrzéséhez.*”

Eisenhower utasította a moszkvai amerikai nagykövetet, Chip [Charles] Bohlent arra, hogy személyesen is hívja fel a szovjet vezetők, elsősorban Zsukov figyelmét az amerikai külügyminiszter fontos kijelentésére.

Október 28-án a Biztonsági Tanácsban elhangzott felszólalásában Henry Cabot Lodge amerikai ENSZ-képviselő is megismételte Dulles beszédének ezt a részletét. Végül október 31-én Eisenhower maga is kitért egy jelentősebb választási beszédében arra, hogy az Egyesült Államok nem szándékozik újabb tagállamokkal bővíteni szövetségi rendszerét.

Amennyire tudni lehet, az Egyesült Államok bátorralan fellépése nem befolyásolta a moszkvai döntéshozatal végeredményét.

Amint azt a levéltári források világosan mutatják, október utolsó napjaiban a szovjetek csak azért haboztak a katonai megoldás kérdésében, mert nem tudták eldönteni, hogy hosszú távon mi áll érdekükben. A nyugati ellentámadás kockázatát, amit reális helyzetértékeléssel sohasem tekintettek igazi veszélynek, nem becsülték túl. Ugyanakkor a szovjet vezetők tartottak attól, hogy a NATO, amennyiben a Szovjetunió nem szállja meg az országot, szemelvet Magyarországra. És ez az érv viszont annál inkább szerepet játszott döntésükben.

Az 1956. január 10-én megjelent *Nemzeti Hírszerzési Értékelés* (National Intelligence Estimate) „Az európai szovjet érdekszféra 1960-ig várható változásai”-t elemezte. Belső nehézségekkel ugyan számolt, de nem látta előre azt a kommunista hatalommal szembeálló elégedetlenségi hullámot, ami Hruscsov sztálini bűnökéről mondott titkos beszédének nyilvánosságra hozatalát követte, és lebecsülte a belső megosztottság mértékét is. Elsősorban azt jósolta, hogy a szovjet vezetők megpróbálják majd fenntartani a szoros ellenőrzést, és ez katonai potenciáljuknál fogva sikerül is fog nekik.

Március és október között az Egyesült Államok kelet-európai külpolitikájának meghatározóira az volt a leginkább jellemző, hogy megpróbálták minél nagyobb hasznot húzni Hruscsov XX. kongresszuson, Sztálin bűneiről elmondott titkos beszédében rejlő lehetőségekből, kezdve azzal, hogy a beszéd szövegét az Egyesült Államokban hozták nyilvánosságra. Jóllehet teljes egyetértés uralkodott a tekintetben, hogy a propagandának ki kell használni ezt a nem várt lehetőséget, abban viszont, hogy miként reagáljanak erre, már eltérően vélekedtek a külpolitikai szakértők.

A legnyilvánvalóbb különbség abban mutatkozott, hogy vajon a kelet-európai országokban bátorítani kell-e a **nemzeti kommunista** erőket, akiket akkoriban a Moszkvától független, de ugyanakkor a kommunista ideológiához hű Tito mintájára titóistáknak hívtak.

1956 októberében a lengyelországi és magyarországi események után végre szembe kellett nézni a dilemmával és döntenie kellett, hogy az Egyesült Államok támogassa-e a kelet-európai országok **nemzeti kommunista** rendszereit. A Gomulka és Nagy belpolitikai szerepe közötti tényleges különbségeknek köszönhetően és még inkább a róluk alkotott eltérő washingtoni benyomás következtében az Egyesült Államok eltérő módon reagált a két országban történetekre. A Hruscsovvál szembeálló Gomulka a lehető legteljesebb támogatást kapta, viszont Nagy, akiről Washingtonnak jóval kevesebb információja volt, nem. Részben a különböző washingtoni megítélés miatt is, de a

SZER magyar és lengyel emigráns vezetői közötti nézeteltérések és a gyenge irányítás következtében, miközben a SZER adásai kiálltak Gomulka mellett, Nagyot továbbra is élesen bírálták egészen november 1-jéig, amikor ő maga is nyilvánosan szembefordult Moszkvával. Így amikor Nagy a leginkább rászorult volna az amerikai pártfogásra azért, hogy megnyerje az ország közvéleményének támogatását, és hogy stabilizálja a belpolitikai helyzetet, éppen ez idő tájt nem kapta meg azt. Sőt ellenkezőleg, a SZER erősen destabilizáló felhívásaiban újabb szovjetellenes akciókat sürgetett a radikálisabb vidéki forradalmi rádiók részéről.

A magyar felkelés első szakaszában, október 23. és október 30. között, a gyorsan pergő magyarországi eseményekről készített diplomáciai és titkosszolgálati jelentéseken túl, Washington keveset tudott a Szovjetunió álláspontjáról és várható reakcióiról.

1956. október 30-án egy Különleges Nemzeti Hírszerzési Értékelést bocsátottak ki a „*Kelet-Európában várható változásokról és ezek hatásáról az Egyesült Államok szovjet politikájára*”. Az értékelést még a Szovjetunió és a szovjet tömb országai közötti kapcsolatok új alapokra helyezését hirdető október 30-i szovjet kormánynyilatkozat előtt állították össze. Tehát így nyoma sincs benne annak az optimista, sőt eufórikus hangulatnak, ami a kormány-nyilatkozat után számos politikai s hírszerzési elemzőt hatalmába kerített, és amiről Allen Dulles november 1-jei Nemzetbiztonsági Tanács-beli szavai is árulkodtak. Természetesen sok kétkedő is akadt. A szovjet vezetés október 31. és november 4. között tapasztalható tévovázásának, valamint egy ismételt katonai beavatkozás előkészületei egyre sokasodó jeleinek hatására az amerikai diplomáciai és hírszerzési megfigyelők továbbra is ingadoztak, és egyre inkább borúlátóbban vélekedtek. Az október 30-i SNIE így fogalmazott: „*A jelenleg rendelkezésünkre álló információk alapján nem láthatjuk előre, hogy a Szovjetunió a forradalom leverésére immár elegendő további katonai erő bevetésével vajon ismételt meg szállja-e Magyarországot vagy sem, ha a szovjet uralom helyreállítására tett jelenlegi intézkedései sikertelennek bizonyulnának.*” Ez a jelentés tehát már a csatlós országok feletti ellenőrzés szigorítását jósolta meg, szükség esetén még a nagyobb belső autonómia megadásával is, ha ezúton lehet megőrizni a „*Szovjetunió iránti katonai és külpolitikai szolidaritást*”.

November 3-án, a második szovjet támadás előestéjén, már a legtöbb amerikai külügyi tisztviselő és megfigyelő (Washingtonban és a helyszínen egyaránt) valószínűnek tartotta a megszállást. A moszkvai amerikai nagykövet, Chip Bohlen november 3-i táviratában már megjósolta, hogy Nagy ellenállása esetén a Szovjetunió valószínűleg beavatkozik.

A hírszerzési értékelőknek a válság alatt nehéz feladatuk volt. Maga a szovjet vezetés is, nem lévén ura a helyzetnek, csak reagált a gyorsan változó körülményekre és rögtönözni kényszerült. A szovjet vezetés nem volt egységes, viszont az már egyáltalán nem volt köztudott, hogy a vezető politikusok befolyása az egyéni és kollektív döntésekben miként változott.

Végző soron a hírszerzés elemzői és a Külügyminisztérium tapasztalt szakértői nem mondhattak többet, mint hogy befolyása megtartásának érdekében a Szovjetunió bizony meg is szállhatja Magyarországot. Ennek lehetősége egyre valószínűbbé vált, annak következtében, hogy Magyarország a többpártrendszer és a semlegesség felé fordult, és mivel a Nagy-kormány október 30. és november 1. között nem tudta maga mellé állítani a vidéki lakosságot. Az október 30-i Különleges Nemzeti Hírszerzési értékelést tehát nem lehet tévedéssel vádolni azért, mert nem jelezte előre a szovjet beavatkozást.

Most már azt is tudjuk, hogy akkor még a szovjet vezetők is úgy gondolták, hogy nem lépnek közbe. Arra, hogy a későbbiekben megváltoztathatják döntésüket a körülményekhez képest, a hírszerzés figyelmeztetéseiből jól lehetett következtetni. Egy várható nagyobb arányú szovjet katonai offenzíva előkészületeiről érkeztek hírek azon túl, hogy az elemzők már eleve számoltak a katonai megoldás lehetőségével.

A hírszerzés washingtoni elemzői és megfigyelői, akik túl optimistán azt gondolták, hogy Moszkva október 30-i nyilatkozata a szovjet vezetés gondolkodásának jelentős fordulatát tükrözte, a november 4-i erőteljes offenzíva után nemcsak hogy csalatkoztak magukban, hanem azt hitték: a szovjetek szándékosan rászedték őket.

Az Elnökség lépéseiről készült feljegyzések alapján ma már tudjuk, hogy október 30-án a Kremlben valóban egyetértettek a határozottan mérsékelt irányvonal követésében, aminek szellemében az ismert nyilatkozat is megfogant. Zsukov marsall ezen az ülésen kijelentette, hogy a szovjet csapatokat ki kellene vonni Budapestről, és „szükség esetén”, a magyar féllel folytatott tárgyalásokkal összhangban, az egész országból.

Így mindenkinek igaza volt, aki akkor hitelt adott a szovjet vezetők október 30-i stratégiai váltásának. A jelenleg rendelkezésünkre álló dokumentumok alapján azonban azt is megállapíthatjuk, hogy tévedtünk, amikor a szovjet külpolitika fordulatát és a beavatkozás melletti döntést a Varsói Szerződés felmondásával magyaráztuk. Többek között magam is meg voltam győződve arról, hogy a fordulat nyitja Tildy Zoltánnak, egy újonnan kinevezett nem kommunista magyar politikusnak Anasztasz Mikojan előtt tett október 31-i budapesti kijelentésében rejlik. Eszerint Magyarország „mindenféleképpen” ki fog lépni a Varsói Szerződésből.

Kijelentésének tartalmát tovább fokozták Nagy Imre Jurij Andropovnak, a szovjet nagykövetnek mondott szavai. Ennek értelmében Magyarország amellel, hogy azonnali hatállyal kilép a Varsói Szerződésből, az ENSZ-től és a négy nagyhatalomtól fogja kérni semlegességének garantálását. A mostanában ismertté vált leghitelesebbnek számító szovjet források, mindegyik a PB-ülésekről készült feljegyzések azt mutatják, hogy október 31-ére tehető a fordulat. Csak egy nappal azután, hogy egységesen döntött a katonai megoldás mellőzéséről a szovjet pártvezetés, s ezúttal is Hruscsov kezdeményezésére, megvátoztatta döntését anélkül, hogy október 31-én újabb információkkal rendelkezett volna a Magyarországon történetekről. Még Mikojan és Szuszlov Moszkvába érkezését sem várták

meg. Az előbbi hasztalan ellenezte a döntést, amikor az később a tudomásra jutott.

Kétségtelen, hogy a Varsói Szerződés felmondásának bejelentése igazolta ugyan a már meghozott döntést, de látszólag nem játszott szerepet a döntés meghozatalakor.

A vezetőség többi tagja is, aki még egy nappal korábban csatlakozott a beavatkozás elvetéséhez, most a beavatkozás mellé állt: Zsukov, Bulgaryin, Molotov, Kaganovics, Vorosilov és akarva-akaratlan Szaburov is.

Mikojan hazatérte után, november 1-jén, amikor további döntésekre került sor, sikertelenül érvet emellett, hogy folytatni kéne a tárgyalásokat a Nagy-kormánnyal. Tette ezt annak ellenére, hogy ő maga is elismerte: „*Nem szabad megengedni, hogy Magyarország elhagyja a táborát.*”

A szuezi válság, ellentétben azzal, ahogy többen is feltételezték, nem gyorsította fel a szovjet döntéshozatali mechanizmust. Eltekintve Hruscsov futó megjegyzésétől, ami szerint a Nyugat „egyiptomi sikereit Magyarországgal fogja gyarapítani”, gyakorlatilag a szovjet vezetés magyarországi beavatkozását érintő határozathozataláról fennmaradt dokumentumokban nincs utalás a szuezi ügyre. A nemzetközi helyzet értékelésénél fontos tényezőnek számított, de a beavatkozásról folyó viták során csak másodlagos szerepet játszott.

Szerov tábornok véletlenül jelen volt a november 1-jei PB-ülésen, ahogy Ivan Konyev marsall is, és mindketten határozottan támogatták a katonai beavatkozást és az ország teljes megszállását.

Eltekintve a Dulles külügyminiszter október 27-i beszédében rejlő üzenettől, amely szerint az Egyesült Államok nem próbálja meg Magyarországot katonai szövetségesévé tenni a NATO-ban, és eltekintve azoktól a próbálkozásoktól, hogy felhívják a szovjet vezetők figyelmét erre a nyilatkozatra, az Egyesült Államok alig tett valamit a Szovjetunió döntésének befolyásolására. Másfelől viszont valószínűleg helyes volt az a feltételezés, hogy a szovjet vezetők feltehetően más szempontok alapján döntenek majd. Mindenesetre saját érdekeit szem előtt tartva, az amerikai vezetés nem hitte, hogy bármilyen, elfogadható áru és kockázatu lépésre vállalkozhatna, és ezért a világ közvéleményével együtt csak nézte, hogy miként fog lépni a Szovjetunió.

A második szovjet beavatkozás után mintegy három héttel, november 27-én, az amerikai hírszerzési szolgálat egy újabb értékelést készített a „*Szovjetunió és a csatlós országok közötti kapcsolatok várható alakulásáról*”.

Az elemzők arra a végkövetkeztetésre jutottak, hogy a szovjet vezetés valószínűleg „még nem döntötte el, hogy mi a legjobb megoldás” arra az „alapvető problémájukra”, hogy miként alakítsák át a csatlós országok feletti ellenőrzési rendszerét. Úgy tartották, hogy „*előbb-utóbb szinte biztosan egyet fog érteni a szovjet vezetés abban, hogy a szovjet hatalmi érdekek megkívánják a szovjet hegemónia fenntartását a csatlós övezetben*”. Ugyanakkor arról is meg voltak győződve, hogy a sztálinizmus túlkapásaihoz sem fognak visszatérni, valamint hogy a közeljövőben a szovjet vezetés az elnyomást és közeledést a szükség szerinti arányban vegyítve pragmatikus politikát fog követni és

esetenként rögtönözni fog. A legtöbb hitte abban, hogy hosszabb távon a Szovjetunió megkeresi majd a módját, hogy „*miként lehetne az enyhébb ellenőrzés és megelőlegezett nacionalista engedmények alapján szisztematikusan átalakítani a Szovjetunió és a csatlós államok kapcsolatát*”. Ez nem is bizonyult rossz jóslatnak.⁵³

Az amerikai politikusok folytatták az Egyesült Államok kelet-európai politikájának felülvizsgálatát. Egy évvel később a Nemzetbiztonsági Tanács Operációs Egyeztető Testülete egy újabb jelentést terjesztett be, ami az 1956 júliusa és 1957 novembere közötti időszakra vonatkozott. 1957. december 4-én az NSC vita nélkül „tudomásul vette” a jelentést. Nem volt változás a tekintetben, hogy a fő célkitűzés a szovjet érdekszféra országai feletti szovjet befolyás gyengítése, de a jelentés ugyanakkor őszintén elismerte, hogy „politikai nehézségei vannak az ottani titkosszolgálati tevékenységnek”.

Az alapvető gond továbbra is az maradt, hogy „*az Egyesült Államok ilyen jellegű külpolitikája Kelet-Európában belső változásokra épülő fordulatot támogat. A fejlődést [előmozdító] politikát pontosabban meg kell határozni annak érdekében, hogy az NSC politikai szándékait ne értelmezhessek félre, és elkerülhetővé váljanak az egymásnak ellentmondó intézkedések.*” Konkrétabban, „*a legfőbb nehézség abból adódik, hogy miként lehetne feloldani az Egyesült Államok hagyományos kommunistaellenes álláspontja és az NSC »nemzeti kommunizmus« kialakulását támogató múlt évi célkitűzései» közti ellentmondást.*

Természetesen az Egyesült Államok későbbi külpolitikájának vizsgálata meghaladja e tanulmány kereteit. Gyakorlatilag 1956-ban a kelet-európai népeknek és a moszkvai politikusoknak csakúgy, mint másoknak, köztük az amerikai kormányzatban dolgozóknak, a magyar eset csak egy dolgot bizonyított világosan: a roll back (visszaszorítás) nem lehetséges. A felszabadítás cél maradt, de sokkal inkább úgy, mint egy távoli álom, semmint gyakorlati cél. A következő három évtizedre maradt annak a megválaszolása, hogy hogyan lehet a Szovjetunió és a kelet-európai csatlós országok kommunista rendszereivel kialakítandó kapcsolatokat olyan irányba terelni, hogy ezzel a legvégső cél érdekében befolyásolják az eseményeket.

(Fordította Somlai Katalin)

Mi lehetett a „legvégső cél”?

E politikai elemzésből kitűnik, hogy az Egyesült Államok politikájában nem volt olyan törekvés ami a szovjet igába átadott országok felszabadulását célozta. A vastagon szedett részek liberalizálásról, nemzeti kommunizmusról szólnak. Amerika gondja a Szovjetunió és a kelet-európai államok közötti viszony javítása a fennálló hatalmi állapot megtartása érdekében. A magyar forradalom ezt a törekvést zavarta meg. Amerika a válság megoldását a szovjet döntésben látta, amennyiben az visszaállítja a status quot, Európa amerikai-szovjet megszállását.

A két győztes nagyhatalom atlanti-eurázsiai területi bázisából, további kommunista államok létrehozásával, abban az időben még nagy eséllyel kiépíthette volna a világ összes országai feletti világuralmat.

AUSZTRÁLIAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ
Nth.Fitzroyi Gyülekezet
Melbourne

Az Ausztráliai Magyar Református Egyház

121. St. Georges Road, North Fitzroy Vic. 3068
szolgálati

A victoriái kerület lelképásztora Dézsi Csaba
Lelkészi hivatal: 121 St. Georges Road, North Fitzroy
Postacímünk: P.O. Box 1187 North Fitzroy, 3068
Az Egyház honlapjának címe:
www.reformatus.com.au
E-mail: melbref@gmail.com
Telefon: (03) 9481-0771
Mobile: 0414-992-653 (Dézsi Csaba lelkész)
Csutoros István főgondnok: 9439-7067 mob.: 0407 683 002

MELBOURNE (VIC)

2016. augusztus 14-én vasárnap de. 11 órákor
ISTENTISZTELET

A North Fitzroy-i, Magyar Református Templomban
Igét hirdet: Nt. Dézsi Csaba
121 St. Georges Rd. (11-es villamos a Collins St.-ről, 20-ik
megálló (az Edinburgh Parkkal szemben)
1 órától Nőszövetségi gyűlés
12 órától EBÉD,
a Bocskai Nagyteremben, (Watkins St.bejárat)
Minden kedden de, 12. órától Bibliaóra a
Bocskaiiban Mindenkit szeretettel várunk!

NSW. SYDNEY

2016. augusztus 14-én vasárnap de. 11.30 órákor
Istentisztelet

Igét hirdet: **Nt. Péterffy Kund**
Minden vasárnap az Istentisztelet ideje alatt **gyermeknek**
is Istentiszteletet tartunk, szeretettel kérjük a szülőket,
nagy szülőket, hogy hozzák el a kicsinyeiket,
Uniting Church, Carrington Ave. **Strathfield**

ADELAIDE (SA) 2016. augusztus 14-én de. 11 órákor
ISTENTISZTELET

Igét hirdet: **Nt.Szabó Attila**
az Unley Uniting Churchben (Unley St. és Edmund Ave. sarok)
Minden szerda este 5.30 órától **BIBLIAÓRA,**
a Templom társalgójában. Mindenkit szeretettel várunk.

BRISBANE (QLD)

2016 augusztus 14-én vasárnap de. 11 órákor
Istentisztelet

Igét hirdet: **Nt. Kovács Lőrinc**
Istentisztelet után ebéd, minden vasárnap a
Marsdeni Magyar Házban 150 Fourth Ave.Marsden
GOLD COAST — ROBINA
2016.(minden hónap első vasárnapján) Július
du. 2 órákor Bibliaóra
2016.augusztus (minden hónap harmadik
vasárnapján)
du. 2 órától Istentisztelet
Igét hirdet: Nt. Kovács Lőrincz
Istentisztelet és magyar nyelvű játszó csoport Presbyterian Church
Cottesloe Drv. and University Drv. sarok Robina
Aspley, Észak Brisbane minden hónap második
vasárnapján 2016. augusztus 14-én
de. 11.30 órától **Istentisztelet**
és Magyar Nyelvű játszócsoporthoz gyermekeink számára
Igét hirdet: **Nt. Kovács Lőrinc**
Aspley Uniting Church 748. Robinson Road Aspley.
Ez alkalommal szeretettel várunk mindenkit,
vallási megkülönböztetés nélkül

REFORMÁTUS SZEMLE

Az Ausztráliai Magyar Református Egyház fizetett melléklete és kiadása

Felelős szerkesztő Csutoros Júlia

Postai címünk: P. O. Box 1187, North Fitzroy VIC. 3068

Telefon: (03) 9439-8300 Email: csutoros@tpg.com.au

Temetés a Nth. Fitzroy-i Magyar Református Templomban

Andrew Robert Bordieri
3. 03. 1976 – 11. 07. 2016

On the 18th July, the Bordieri family said their final farewell to their son Andrew Robert, at the Hungarian Reformed Church in Nth.Fitzroy, with Nt.Dezsi Csaba presiding over the service, and heart rending eulogies by brother Anthony, sister Anita, Megan Leddin and Tom Paterson.

The church was packed with family members, friends, and old school buddies from Scotts College. They were all trying to come to terms with, how a lovely young man who only three months earlier had celebrated his 40th birthday should end up this way.

Unfortunately sickness does not discriminate between young or old. Andrew was the grandson of Bujdosó Gyula and wife Anna, both deceased, who were members of our congregation since their arrival in 1956. Gyula being a church elder for many years. Their daughter Elizabeth with husband Con Bordieri, who does not understand a word of Hungarian, together with their family attend our church services regularly and take an active part in community functions.

To the grieving family, on behalf of the whole congregation, please accept our sincere condolences

Andrew 40. születésnapját ünnepli a család.

Édesanyja Erzsébet, Andrew, testvére Anthony, húga Anita és édesapja Con Bordieri

Isten veled — a gyászoló család búcsúja a templom előtt

Migráció, terrorizmus, ukrainai válság — az Európa biztonságát fenyegető konfliktusokról, folyamatokról tartottak konferenciabeszélgetést hazai és külföldi szakértők a tusnádfürdői szabadegyetemen. A beszélgetésen elhangzott, történelmi időkben élünk, mivel soha ilyen közel nem kerültkünk még a harmadik világháborúhoz. Európa és a világ immunrendszerének nagy próbája lesz továbbá, hogyan lesz képes megbirkózni a terrorizmussal, és kérdés az is, milyen utat választ másfél milliárd muszlim. Egy felszólaló szerint felhőborító Európa közömbössége Ukrajna belső menekültjei iránt, miközben papírok nélkül bevándorlók tömegeit engedik határaitól.

A háború az emberi természet része

Naiv elképzelés volt azt hinni a hidegháború lezárását követően, hogy sosem lesz több háború. A háború az emberi természet része — mondta a panelbeszélgetésen Gerald Frost a Danube Institut igazgatója. Hozzátette, a fegyverkezés leállítását a béke fenntartása érdekében egy elhibázott lépés, hiszen békét fenntartani fegyverek nélkül olyan, mint hangszerek nélkül zenélni.

A brexit kapcsány ugyanakkor megjegyezte, nem hiszi, hogy az csökkenjen Európa biztonságát, inkább erősíti majd azt. Sokkal aggasztóbbnak nevezte Donald Trump azon kijelentését, hogy elnökként nem biztosítaná Európa biztonságát, csupán a NATO-tagországokét.

Sosem voltunk még ennyire közel egy harmadik világháborúhoz

Európa láthatóan nem tanult a háborúkból, soha nem voltunk olyan közel a harmadik világháborúhoz, mint most — jelentette ki Brenzovics László, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnöke. Véleménye szerint azonban az ukrán válság mellett. Felhívta a figyelmet arra is, az ukrán válság óvatosságra kellene intenie a világot. Az atomfegyvereket birtokoló nagyhatalmak korábban úgy gondolták, semmilyen konfliktus nem ér annyit, hogy az elpusztítsa a világot, már ez a kimondatlan elképzelés mintha megengült volna. Brenzovics szerint, az oroszoknak más a felfogása a biztonságról, a biztonságra alkalmazott szavuk is ezt tükrözi, azaz nincs veszély. Ez magában hordozza azt az orosz természetet, hogy ami veszélyes, azt ki kell iktatni. A jelenlegi rendszerben

Tusványos' 16

rádásul katonai hatáskörbe került az atomfegyverek bevetése, Putyinnak még csak parancsot sem kell adnia azok bevetésére.

Kárpátalja menekültjeivel senki nem törődik

Brenzovics szerint a migráció szintén a biztonságot veszélyeztető folyamat. Ezzel kapcsolatban megjegyezte, aki nem tudja megvédeni a határait, az csődöt mondott, mint ország, márpedig Európa nem akarja megvédeni külső határait. Egy kárpátaljai szervezet vezetőjeként azt is kiemelte, Ukrajna lakosságát felhőborítja, hogy bevándorlók milliói mindenféle papírok nélkül lépik át az európai országok határait, a keresztény ország 1,8 millió belső menekültjével azonban senki nem foglalkozik. Még a keresztény vezetők sem szőlítették fel a feleket, hogy hagyjanak fel az ellenségeskedéssel az emberek biztonsága érdekében. Az ukrán konfliktusnak máskülönben sincs katonai megoldása.

Határ nélkül nincs ország

Martonyi János a panelbeszélgetésen megerősítette, valóban nagyobb a veszély, mint akár a kubai válság idején. Ugyanakkor kiemelte, a globális konfliktus fókuszát nem Európában van, érdemes csak a Dél-Kínai-tenger katonai megmozdulásait megfigyelni. Európa biztonságára visszatérve hangsúlyozta, egy ország határainak felszámolása tulajdonképpen az állami jellegétől fosztja meg a területet. Márpedig Európa elfelejtkezett a határvédelemről. A biztonsági kockázatokról úgy vélekedett, a jövőben nagyobb szerepe lesz az élelmiszer, vagy a vízbiztonságnak, amely akár háborús konfliktusokhoz is vezethet Martonyi János szerint beszélni kell a kulturális biztonság kérdéséről is, amely egy adott közösség kulturális, szellemi, nyelvi örökségének megőrzésével van összefüggésben. A megmaradás, a kulturális túlélés a magyar történelemben állandóan jelen van, míg a Nyugat háborúi nem fenyegettek kulturális megsemmisüléssel, a magyarságnak ez állandó problémája volt. A magyarok magyarként akartak fennmaradni.

Milyen utat választ másfél milliárd muzulmán?

Martonyi a terrorfenyegetettség kapcsán elmondta, jelenleg másfél

milliárd muszlimról beszélünk, de számuk a jövőben emelkedni fog. A kérdés, hogy ez az iszlám népesség milyen irányba fog fordulni. Az Iszlám Állam ezen az iszlám közösségen belül akar vezető szerephez jutni, ezért használja az erőszak eszközeit. A vezető szerep megszerzése után lehet majd csak szent háborút hirdetni. Hangsúlyozta, éppen emiatt nem szabad alkurol beszélni, itt nincs kompromisszum, nincs tárgyalás, az egyetlen út az ellenállás. Hangsúlyozta, az emberiség ellenálló képességének kérdése lesz, hogy ez a konfliktus hogyan oldódik majd meg.

200 millió migráns mozog világ-szerte

Kontrát Károly, a Belügyminisztérium parlamenti államtitkára arról beszélt, történelmi időkben élünk, amikor Európa biztonságát az illegális migráció fenyegeti leginkább. Mint kifejtette, egyes vélemények szerint a migráció a 23. század végéig jelen lesz a világban. Jelenleg 60 millió menekült, 200 millió migráns mozog világ-szerte, és erre a problémára az Unió nem adott megfelelő választ. Nem követeli meg például Schengen pontos betartását, nem különíti el a bevándorló és a menekült fogalmát. Eltűri, hogy a különben nem együttműködő migránsok jogsértő módon haladjanak át a határokon. Felszólalásában kiemelte, hazánk számára éppen ezért elfogadhatatlan a kényszerbetelepítés, minden államnak szuverén joga eldönteni, hogy kivel akar együtt élni.

Joggal idegesek az oroszok

Valeriu Ostalep, volt külügyminiszter hozzászólásban arról beszélt, örül, hogy a brexit bekövetkezett, és sajnálná ha nem valósulna meg, Anglia ugyanis nem volt jó partner az Európai Unióban, sőt a fejlődés kerékkötője is volt egyes esetekben. Európa biztonságával kapcsolatban megjegyezte, 500 kilométer közelségbe kerültek a NATO fegyverei, az oroszok tehát joggal idegesek. A migrációról szólva elmondta, látható, hogy a bevándorlók nem lehet visszaküldeni, az EU mégis hagyja, hogy Erdogan a migránsokkal szarolja.

Forrás: PestiSracok.hu <http://pestisracok.hu/sosem-voltunk-enyire-kozel-harmadik-vilagaboruhoz-tusvanyos16/>

Te csodás

Budapestre költöztél? Tényleg? De hát mégis miért? — kérdezték évekig hitetlenkedve a bennszülöttek a nyugatiakat, akik fogták magukat, és itt akartak élni

Budapestre költöztél? Tényleg? De hát mégis miért? — kérdezték évekig hitetlenkedve a bennszülöttek a nyugatiakat, akik fogták magukat, és itt akartak élni, nem kiküldetés és nem magyar házastárs miatt. Hanem mert miért is ne.

Magyarországra költöző franciáknak — mert több van, mint gondolnánk — segítő barátom mesélte a minap, hogy a mobilszolgáltató munkatársa, amikor megtudta, hogy Franciaországból ideköltöztek a leendő ügyfelek, csak ennyit kérdezett: biztonsági okokból?

Meg sem lepődtem, amikor egy svéd azt mondta, most főleg nyaralni jött és olcsón inni, de lehet, hogy visszajön és marad is. Az olcsó ital miatt önmagában azért nem lenne érdemes. Azért jönne, mert úgy érzi, ha valahol valaha be tud majd illeszkedni, az Budapest lesz. Súlyos mondat — azóta sem hagy nyugodni.

Kinek mit jelent Budapest azok közül, akik ide jönnek? Nemcsak nyaralni, hanem élni. Van, aki a saját helyét nem találja abban a társadalomban, ahova született, vagy mert ő más, mint ők, vagy mert a társadalom vált felismerhetetlenné körülvette. Budapest szép város és nem is drága, az emberek pedig kedvesek — mondják sokan, akiknek Budapest lett az új otthonuk Párizs, Brüsszel vagy Stockholm helyett. Azt már kevesebben mondják ki, hogy „migrációjuk” tulajdonképpen az addig csak városban, országon belül megvalósuló „white flight” része — szóval az, amikor az európai „öslakosság” előbb kerületet, majd várost, majd országot vált. Félve írom ezt le, de létező terminusról beszélünk, és csak a burokokban élők számára kényelmes magyarázat simán rasszistának nevezni azokat, akik családostul váltogatják a lakóhelyüket. Persze tudom, velük van a baj, hogy nem érzik a multikulturális társadalom frissítő szellőjét az arcukon.

Óvatosságra intem azért azokat, akik illúziókkal érkeznek Budapestre. Aki nem tud magyarul és nem tud kínjában nevetni, amikor a kellenél gyakrabban jut eszébe Kafka — hát annak nehéz. Persze mi úgy tudjuk, hogy példásan kedvesek vagyunk a külföldiekkel, de ez azért csak félig igaz. Többen megerősítették, lehet valaki vikingek leszármazottja, egy nyűgös kisbolti pénztárosnő erőfeszítés nélkül úgy megalázza a magyartudás hiánya miatt, hogy legközelebb az utcát is elkerüli. Ezenkívül Budapest nemcsak a belváros vagy a VIII. kerület barátságosabbik része. Aki nyugati nagyvárosban él, az nem vizionálja horrorgettónak a VIII. kerület külső részét sem. Igaz, a Hős utcába azért a párizsi éjszakában edződötteket sem küldeném be nyugodt szívvel.

„Ha van régi Európa, akkor az itt van, arról nem is szólva, hogy ha arról beszélünk, hogyan képzeljük el Európa fővárosát, akkor gyakrabban jut eszünkbe Budapest, mint Brüsszel” — sokan megerősítik Orbán Viktor idei tusványosi beszédének mondatát. Budapest, Pozsony, Prága, Varsó ma tényleg a régi Európa. Csakhogy miközben minden egyéni sorsot meg lehet érteni, Budapestről nem lehet egész Európát megmenteni. Magától ugyanis nem vesz más irányt Nyugat- és Észak-Európa „fejlődése”, és bár Magyarország idealizálása jó arra, hogy erőt merítsünk belőle, aligha oldja meg a problémát, hosszú távon egészen biztosan nem. Szedjétek össze magatokat!

Nagyon szeretnénk Európát tíz, húsz, ötven év múlva is felismerni.

Óry Mariann (Magyar Hírlap)

2016 CSERKÉSZBÁL

Megvallom, kicsit izgultam, hogy sikerülni fog-e a bál, mert egészen más keretben tervezték. Azért úgy érzem meg kell írnom, hogy a vállalkozás nagyszerűen meg lett szervezve és a kivitel tökéletes volt.

Ott kezdem, hogy már a bejáratnál vártak az apró cserkésznyakkendők, melyek feltűztünk, mint egy emléket erről a bálról. A terem gyönyörűen fel volt díszítve, — égték a gyertyák (ami jól esett, mert melegített egy kicsit ebben a hideg télen). A vacsora is az új vezetéssel nagyszerű volt, ízletes és bőséges és mi a lényeg csaknem minden elfogyott.

Mivel nem volt első bálzó, nem volt bálanya sem. Felcsendült a cserkészinduló a csapatparancsnokok vonultak be a díszkapun a cserkész sorfal között. A köszöntő beszéd magyarul és angolul üdvözölte a vendégeket és a cserkészeket, aztán kiszóltották a csapatparancsnokokot, hogy hívják csapataik tagjait. Először a fiú csapat tagjai, majd a lányok és végül a felnőtt cserkészek. Jó volt látni a sok cserkészt és a sok kiscserkészt, mert láttuk, hogy biztosítva van a magyar cserkészlet jövője Melbourneben. *Megható volt látni a Gyöngyösbokrétá apró gyerekek táncát, majd a Kultur kör, szinte hivatásos szinten, bemutatott három számát. Nagy tapsot kaptak és már a nézésbe is belefáradtam. A csapatparancsnokok nyitották a bált a szokásos csárdással.*

A hangulat nagyszerű volt végig, sok ismerősi itt találkozik talán csak egyszer egy évben. Hiányoltuk Pálos Pistát és Markovics Feri bá-t, de tudom és érzem, hogy velünk voltak és örültek a sikerünknek. A bál ismét a szeretetkörrel végződött és a jó kedvű társaság indult haza.

Mivel ez a bál az összetartás csodás eredménye, nem tudok senkit név szerint említeni, de köszönöm mindenkinek, hogy ilyen nagy örömet szereztek öreg szívemnek.

Kívánok további

Jó munkát!

Kovácsy Marianne cscst.

NUMBER 1 CAFE

Fully Licensed

Nyitva hétfő kivételével minden nap reggel 8.30-tól du. 4.30-ig.

1 Centre Road, Brighton East 3187

Tel.: 9592 4222

email: cafe@hartartplus.com.au

www.hartartplus.com.au

Minden vasárnap "jó ebédhez szól a nóta" az asztalnál Kroyherr Sylvester énekes, gitárral

A matrözblúzos naiva – Turay Ida története

„Turay művésznő nem ideges. Még akkor is nevet, amikor más, egyébként józan halandó bosszúsan szorítaná össze a fogsorát. Nevet, ha leesik a telefonja, nevet, ha eltör egy drága vázát. A magyar film és színpad népszerű Turcsija külön színésznő-filozófiával állította össze életprogramját, mely abból áll: nevetni, nevetni és nevetetni” — zárta le interjúját a Magyar Film című hetilap 1943 áprilisában. A világháború negyedik évében, két hónappal a doni katasztrófa után.

A művésznő nem volt teljesen őszinte az újságíróval. 1943 áprilisában már jó oka volt az idegeskedésre. Nem leejtett telefonok, hanem zsidó származású férje miatt.

De menjünk vissza a történet legelejére.

„A politika nagy ívben kikerült”

Turay Ida 1907-ben született Rákospalotán. Apja, **Thurmayer Sándor** német származású festőművész volt, még **Jászai Mari** is modellt ült neki párszor. A kis Idát **Bárdos Artúr** fedezte fel, 16 évesen már a Belvárosi Színházban játszott. Hamar a közönség a kedvence lett. Ő volt az ügyeletes komika naiva, a matrözblúzos, csipkegalléros, kicsit nyafka lány. Aki mindig rácsodálkozik mindenre, és úgy néz, mint aki kettőig sem tud számolni. Játszott szinte minden pesti színházban, sikerei voltak drámában, operetben, vígjátékban, zenés revüben és filmben is.

Az ifjú színésznő 1926-ban ment férjhez **Békeffi Istvánhoz**, a népszerű színműíróhoz. Ő írta többek közt a *Hétre ma várom a Nemzetinél*, a *Hol van az a nyár*; a *Kislány*, kezeket fel és a *Legyen a Horváth-kertben Budán* című dalok szövegét. Régi nyár című operettjének **Honthy Hanna** játszotta a főszerepét, az *Okos mamát Fedák Sári* vitte sikerre. A Méltóságos asszonyt kifejezetten feleségének írta, a darabnak külföldön is sikere volt,

Halálos tavasz '45

Hetvenegy évvel ezelőtt ért véget a II. világháború. Ami utána következett, az sem kizárólag örömet és boldogságot hozott mindenkinek. **Fábián Titusz** (*Magyar Nemzet*) izgalmas, megható és a korról-korokról rengeteget eláruló sorozata amelyben csodás művészek sorsán keresztül mutatta be, mi hogyan volt akkor, azelőtt, azután.

akárcsak *Kozmetika* című vígjátékának. **Békeffi István** amúgy **Békeffi László**, a híres konferansezé unoka-öccse volt, a két **Békeffit** sokan összekeverték.

A népszerű **Turcsi** egyik állandó partnere **Páger Antal** volt, tucatnyi filmben játszottak együtt. Mindketten rajongtak a csodaautóért. **Págernek** Bugattija volt, **Turay** Olaszországból hozott magának egy áramvonalas **Lanciát**. Időnként versenyeztek is, kinek jobb a kocsija, ki ér hamarabb az Oktogontól a Hunnia filmgyárba. A rendőrök nem állították le őket, diszkrétan elfordultak. Egyik legjobb barátját **Muráti Lilinek** hívták. Sok közös vonás volt bennük. **Murátinak** is a férje volt a házi szerzője, mint **Turaynak**, és mindketten rajongtak a szép bundákért, kepekért. **Turcsi** és **Murcsi** — csak így emlegették őket.

Turay Idát 1936 tavaszán német filmek keresték meg szerződési ajánlattal. Berlinben és Görögországban forgatta az *Unter heißem Himmel* (Forró égbolt alatt) című UFA-filmet. „Az első német szó, amit megtanultam, ez volt: **Neubabelsberg!** Mert mindig ez volt az álmom: **Neubabelsbergben** játszani, az európai Hollywoodban” — nyilatkozta az örökké vidám pesti naiva a *Színházi Életnek*.

Berlin akkor még a szebbik arcát mutatta. Világváros, olimpia, gazdag kirakatok, hatalmas filmprodukciók. A film sikere után ötéves szerződést tettek elé. Már tényleg csak az aláírások voltak hátra, amikor megkérdezték tőle, hogy a férje árja-e.

Turay Ida elbúcsúzott **Berlintől**. És az európai Hollywoodtól.

Várom a Nemzetinél

Aztán még rosszabb idők jöttek. **Békeffi István** az új törvények következtében kiszorult a színházakból és filmstúdiókból. Továbbra is dolgozott, csak már feketén, ahogy **Kellér Dezső** vagy **Nóti Károly** is. A neve nem szerepelt a stábilistán vagy a plakátokon.

Turay Ida 1944. március 19. után már nem mutatkozott nyilvános helyen férjével. Terjedt a pletyka, hogy elvált, otthagya a zsidó **Békeffit**. Férje pedig egyáltalán nem mutatkozott sehhol, mert neki a német megszállás után már az életéről volt szó.

Turay Ida nem vonult illegálisba, nem lett ellenálló és végképp nem volt hős, mint mondjuk **Jávor Pál**. A férjé

akarta megmenteni, ehhez pedig pénz kellett, információ és kapcsolatok. Gondolta, talán a legjobb, ha az események közelében marad. „A politika nagy ívben kikerült. Amikor a dolgok sűrűsödtek, én **Pistuka** mentésével voltam elfoglalva” — mesélte életrajzi könyvében.

A nyilas kormány alatt **Turayék** törzshelyén, a Fészek Klubban megnyílt a Magyar Művészek Háza. **Turay** is elment a megnyitóra. Talán valamilyen nagy ember tud majd neki, illetve férjének segíteni.

Békeffinek három rejtékhelye volt: **Fillér utcai lakásuk**, a **Rudas Szálló** és **Fényes Szabolcsék** **Orbánhegyi úti villája**. A **Fillér utca** volt a legkevésbé biztonságos. Egyszer beállított két úr a **Gestapótól**. **Békeffi Lászlót**, a konferansezét keresték, aki **kabaréjában** **Hitlert** és **Mussolinit** is gúnyolta... A **Rudasban** a padlásteri fehérneműtárolóban húzta meg magát. **Turay** apja szerezte a helyet, a szálló egyik főnökével együtt katonáskodott még az I. világháborúban. Ha **Turay** beszélni akart a férjével, az volt a jel, hogy beledúdol a kagylóba egy operettmelódiát. Ha a portás meghallotta, hogy „**Hétre ma várom a Nemzetinél!**”, tudta, mi a dolga. Ha jól megszervezték, fél órára még a színésznő is felosonhatott férjéhez...

Turay Idát pedig éppenséggel a **Nemzeti** várta. A **Németh Antal** lemondása után kinevezett új igazgató, **Kovács Aladár** szerződést ajánlott neki. Szüksége volt rá, a német bevonulás miatt sok színésznő tűnt el, jelentett beteget vagy nem vállalt szerepet. A művésznő akkor már húsz éve volt a pályán, hízelgett hiúságának a felkérés. **Turay** az ország első színházához került, **Mészáros Agi** helyett játszotta a **Tacsó** női főszerepét. Összel, a nyilas hatalomátvétel után már ő is inkább befeküdt egy szanatóriumba. Orvosi igazolással, látszattműtetre.

Turay Ida és férje 1944 karácsonyát már az operettszínház pincéjében töltötte. Itt vésztették át az ostromot is. Velük volt a színház igazgatója, **Fényes Szabolcs**, a **bonviván Sárdy János** és a szubrett **Csikós Rózi**, meg pár műszaki ember és családjaik. **Békeffi** lakrészre a kazánházban volt, mert még ekkor is bujkálnia kellett. Időnként benézett a légóparancsnok, vagy egy nyilas járőr, akik katonaszökevényeket, zsidókat, kommunistákat kerestek. Őket **Sárdy**, **Turay** és **Csikós** szerelte le. A nyilasok is kedvelték őket, ahogy mindenki.

Bundás színésznők nem kapnak ebédet

A házaspár 1945. január végén jött fel a pincéből, amikor Pesten vége lett a harcoknak. A lakásuk már nem volt meg, kettészelte egy bomba az épületet. Jó félházunk van, poénkodott **Békeffi** a színházi haveroknak.

Elindultak megnézni, mi van a **Nemzetinél**, ahol **Major** és **Gobbi** gyűjtötte össze az életben maradt színészeket. „*Elterjedt a híre, hogy Gobbi Hilda ingyenkonyhát nyitott a színház épségben maradt színpadán. Két kislábassal a bundám alatt rohantam a tetthelyre,*

ahol sorakoztak már a rosszul öltözött, lesoványodott emberek. Amikor **Gobbi** meglátott, gúnyosan felém intett: **Méltóságos asszonyok**, sztárok és többszörös bundatulajdonosok ma itt nem kapnak ebédet. Majd tegezésbe váltott át. **Turay**, te sem kaphatsz a mi — a mi szócskát erősen megnyomta — ebédünkből, mert nyilasokkal cimboráltál... Menj innen, menj utadra. **Mint**ha leforráztak volna. Az ebédért sorakozók hangoskodásától kísérvé, megszegyenülten hagytam el annak a színháznak a színpadát, ahol a nehéz időkben én is helytálltam. Amúgy grízestészta volt az ebéd” — emlékezett vissza a színésznő.

Pár hónap múlva már az volt a legkisebb baja, hogy **Gobbitól** nem kapott ebédet. 1945 júniusában a **Színészek Szabad Szakszervezetének** igazolóbizottsága előtt kellett tisztázni magát. „A bizottságban számomra többnyire ismeretlen személyek ültek. **Major Tamást** meg **Olty Magdát** ismertem arcról, **Majorról** akkor én még nagyon keveset tudtam, miután más színházakban játszottam, ő pedig epizodista volt a **Nemzetiben**.”

A meghallgatáson az elnök, **Major Tamás** vitte a szót:

— *Turay Ida, miféle marhaságra keveredett ön?*

— *Hogy tetszik ezt érteni?*

— *Nyilasokkal trafikált. Több esetben látták önt a Negresco kávéházban Dövényi Nagy Lajos társaságában.*

— *Életemben nem jártam a Negresco kávéházban, Dövényi Nagy Lajosról azt sem tudom, kicsoda.*

— *Művésznő, ne adja az ártatlant. Dövényi egy nyilas sajtóbriganti volt. Maga nem olvasott újságokat?*

— *De igen, Színházi Életet, Film Színház Irodalmat s nagy ritkán azokat a lapokat, amelyekben megjelent rólam valami.*

— *Apropó, Színházi Élet... Magát becézték „Turcsinak”, nyilas barátnőjét pedig „Murcsinak”.*

— *Nekem nincs arról tudomásom, hogy Muráti nyilas lett volna...*

— *Mit kerestett ön a Magyar Művészek Házának megnyitóján?*

— *Szerettem volna segítséget kérni üldözött férjem számára. De senkit sem kértem semmire. Amikor felolvasták a színházból, filmtől eltávolított művészek névsorát, tiltakozásként azonnal otthagytam a helyet.*

Megvádolták, hogy a német megszállás miatt került a **Nemzeti**hez, és fellépett a kívánságversenyeken. **Muráti** mellett a **Págerrel** való barátságát is a szemére vetették.

Rövid tanácskozás után megszületett a döntés. „*Turay Ida a fasiszta német megszállás után és a nyilas hatalomátvételt követően is reakciós magatartást tanúsított, ezért nem igazoljuk, és az illetékes szerveknek javasoljuk, örökre tiltsák el a színművészet gyakorlásától.*”

„Népbírósg előtt a letűnt idők sztár-

ja! *Mi történt Turay Idával?* A hírneves sztárt nem igazolták! **Turayt** örökre eltiltották a színpadtól!” — harsogtak a főcíme és a rikkancsok 1945 nyarán. „A Színész Szakszervezet igazolóbizottsága **Turay Idát** eltiltotta a működéstől, mert tavaly részt vett a Magyar Művészet Háza ülésén, amelyen kihirdették a baloldali elemek kizárását, és szoros kapcsolatot tartott fenn a jobboldali gondolkodású **Muráti Lilivel** és **Vaszary Jánossal**” — írta a **Szabad Nép**.

Turay Ida csak fekete napszemüvegben mert kimenni az utcára.

Táblás ház a bíróságon

Igazolása ügyében a Népbírósgához fellebbezett. A **Gerenday-tanács** tárgyalta az ügyet 1945 szeptemberében. A tárgyalóterem zsúfolásig megtelt, eljött **Bajor Gizi**, **Dayka Margit**, **Tolnay Klári**, **Somlay Artúr** és **Sárdy János** is.

A Színészek Szabad Szakszervezete fényképekkel is támogatta határozatát. Előkerültek olyan fotók, amelyeken **Turay Ida** tényleg **Dövényi Nagy Lajos** antiszemita újságíró mellett ül a **Negresco kávéházban**. (Dövényit a háború alatti tevékenységéért, írásaiért halálra ítélte a Népbírósg, a köztársasági elnök kegyelemből életfogytiglanra változtatta az ítéletet.) **Turay** továbbra is tagadta, hogy ismeri, azt vallotta, véletlenül kerültek közös asztalhoz.

Murátiról és férjéről, **Vaszary János**ról is kellett beszélnie. „*Mondtam már, hogy én a politikában járatlan voltam, nemigen tudtam megítélni Lili érzelmeit, mert mi színházról, filmről, divatról fecsegtünk leginkább.*”

Stella Adorján, **Faragó Baba** és **Fényes Szabolcs** mentő vallomást tett az ügyben. **Fényes** részletesen elmesélte rejtőzködésüket az operettszínház pincéjében, és hogy nagymértékben a színésznőnek köszönhető, hogy a férje életben maradt. A Szálasi-korszak üldözöttje, az új rendszer egyik kedvence, **Várkonyi Zoltán** írásban tett nyilatkozatot a színésznő mellett. Előadta, hogy amikor a **Madách Színházban** együtt dolgozott **Turay Idával**, nem tapasztalta, hogy jobboldali magatartást tanúsított volna, „mind politikailag, mind emberileg a legtisztességesbben viselkedett”.

Az utolsó szó jogán **Turay** ismételt arra hivatkozott, hogy húsz éve színésznő, soha nem érdekelte a politika. A férjét akarta megmenteni, önhibáján kívül került olyan körülmények közé, amiért felelősségre akarják vonni. A Népbírósg az igazolóbizottság határozatát megváltoztatta, **Turay Ida** életre szóló eltiltását egy évre mérsékelte.

A könnyű múzsa

Pár nap múlva **Várkonyi Zoltán**, a Művész Színház új igazgatója kereste fel. Szerepet hozott neki. Biztosította, hogy ha letelik az eltiltása, várja a színházában. Aztán a filmgyár is visszafogadta.

(Folytatjuk)

BOMBATÁMADÁS, VILÁGHÁBORÚ, AUTÓBALESET, SZÍVMEGÁLLÁS

168 arany, 146 ezüst, 166 bronz — ez a magyar sportolók mérlege az eddigi nyári olimpiákon. De a sor bővíthetett volna, ha nincsenek egyéni tragédiák, háborús áldozatok, amelyek során világhírű sportolónk haltak meg. Olimpiatörténeti sorozatunk 2. részében tragikus sorsú sportolóinknak kívánunk emléket állítani.

Dr. Csik Ferenc

Csik Ferenc neve nem merült feledésbe, Kaposváron sétány, Budapest második kerületében általános iskola és gimnázium őrzi az 1936-os berlini olimpia gyorsúszóbajnokának nevét.

1913. december 12-én, Kaposváron született Lengvári Ferenc néven. Édesapját egyéves korában veszítette el, a vármegyei aljegyző az első világháborúban, a szerb fronton esett el. A fiút 1923-ban fogadta örökbe anyai nagybátyja, Csik László MÁV-főorvos, ekkor változott a neve Csik Ferencre.

Középiskoláit Keszthelyen, a premontrai gimnáziumban végezte, úszni a Balatonban tanult meg. 1931-től járt a Pázmány Péter Tudományegyetem orvosi fakultására, diplomáját már olimpiai bajnokként szerezte meg 1937-ben.

A versenyszerű sportolást Budapestre költözve, a BEAC-ban kezdte el, eleinte vízilabdázott, de hamar felfigyeltek kiváló mozgására, és az úszás felé irányították, első edzője az olimpiai ezüstérmes úszó, **Bárány István** lett. 1932-től az egykori vízilabdázó, **Vértesy József** foglalkozott vele, ő nevelt belőle igazi gyorsúszót.

1933-ban lett az úszóválogatott tagja, ebben az évben már egy percen belül teljesítette a 100 méteres gyorsúszást. Az 1934-es Európa-bajnokságon 100 méteres gyorsúszásban és a 4x200 méteres váltó tagjaként is aranyérmet nyert, 1935-ben 100 méteren Európa-csúcsot úszott.

Az olimpiára való felkészülés során elutazott Berlinbe, hogy lássa a japánok edzésmodsját, és megszokja a világversenyeken való szereplést is. Tudta, csak a japánok sajátos stílusát elemelve és elsajátítva lehet velük szemben esélye.

„A júliusi berlini tréningek alatt **Arai** és **Yusa** több ízben úsztak 57 mp-en belül, Taguchi pedig egészen közel járt ehhez az eredményhez. Csiket is elfogta a rekordláz és amikor Fischer megjavította az Európa rekordot, ő is rekord kísérletet jelentett be. Szerencsére Csik rekord kísérlete nem sikerült, 57 mp-t ért el. Ettől kezdve pedig kissé csalódottan, de annál nagyobb szorgalommal dolgozott” — olvasható **Bárány István** szövetségi kapitány visszaemlékezése **Csik Katalin: Édesapám emléke című könyvében.**

Az olimpián mindenki a japán úszókat akarta látni, de Csik szenzációs versenyzéssel mindhárom távol-keleti versenyzőt maga mögé utasítva 57,6 másodperces idővel nyert. Az első hangos rádióközvetítés pedig halhatat-

SPORT

lanságot hozott **Pluhár Istvánnak** is, aki azt kiáltozta az éterbe:

Gyere, Ferkó...gyere,...Ferkó, most bele, most bele!”

1938-ban felhagyott a versenyszerű úszással, a következő évben a magyar válogatott kapitánya lett. 1939-ben felkészítette a Képes Sport című folyóiratot, 1940-ben megnősült, és két gyermeke született. A második világháború végén, 1944 októberében katonai orvosi szolgálatra hívták be, feladatát a soproni kórházban teljesítette. Akárcsak apja, ő is háborúban halt meg: *az egyik utolsó magyarországi légitámadásban, 1945. március 29-én halt meg.*

Kabos Endre

A Margit-híd áldozata

Egy nappal a 38. születésnapja előtt, 1944. november 4-én a Margit híd felrobbantásakor veszítette életét Kabos Endre, Los Angeles és Berlin háromszoros olimpiai bajnok és egyszeres olimpiai ezüstérmes kardvívója.

Mauthausen és Davidovka

Világhírű olimpiai bajnok kardozóink közül a kétszeres aranyérmes (1908, 1912 — csapatban mindkétszer) **Gerde Oszkár** 1944. október 8-án, míg **Amszterdam** bajnoka (1928, csapat), **Garay János** röviddel az európai háború vége előtt, 1945. május 3-án a mauthauseni koncentrációs táborban halt meg.

1928 és 1932 olimpiai bajnoka, **Petschauer Attila** Davidovkán halt meg 1943. január 30-án, életét **Szabó István** dolgozta fel A napfény íze című filmjében. Állítólag tél közepén addig locsolták vízzel, amíg megfagyott, ennek ellentmond **Ungváry Krisztián** történész, aki szerint valójában egy szovjet hadikórházban halt meg.

Mándi, az ökolívó-reménység

Mándi Imrét kevesebben ismerik, hiszen ő csupán olimpiai 5. helyig jutott, de ki tudja, mire vitte volna, ha nincs a világháború. Az 1916. november 22-én, Dombóváron még Mándl néven született bokszoló 19 évesen országos bajnok lett váltósúlyban, nem véletlen, hogy az FTC azonnal lecsapott rá, és a Tolna megyei fiatalembert a fővárosba csábította.

A nevét Mándira magyarosította. 1937–40 között sorozatban négyszer lett egyéni bajnok az FTC színeiben 1936-ban, Berlinben az 5. lett, a negyeddöntőben a későbbi győztes finn **Sten Suviótól** kapott ki. Egy évvel később a milánói Európa-bajnokságon ezüstérmet szerzett.

Az Eb után amerikai ajánlatot kapott, amelyet elfogadott, és az Egyesült Államokban öt hónap alatt hat meccsen bokszolt, mindössze egy vereséget szenvedett. Bár 50 ezer dolláros ajánlatot kapott, hazatért, mert nem érezte jól magát.

1944-ben behívták, vagy abban az évben, vagy 1945-ben halt meg.

Énekes István

Énekes István 1911. február 20-án született Budapesten. 1927 és 1940 között a BVSC sportolója volt, családjában több testvére is kiemelkedő ökolívónak számított, unokatestvére, Árpád pedig a szövetségi kapitányi tisztet is betöltötte.

1932-ben a Los Angeles-i olimpia

légsúlyú bajnoka lett, emellett háromszor volt Európa legjobbja (1930, 1932 és 1934), négyszer nyert magyar bajnokságot (1929, 1930, 1932 és 1934), kétszer Budapest-bajnokságot (1928, 1929), egyszer csapatbajnokságot is (1934).

Visszavonulását követően fiatalokkal foglalkozott, dolgozott szabóimásként, majd MÁV-segédtszikként.

Miután a felesége elhagyta, idegösszeomlást kapott, kórházba került, és 1940. január 2-án öngyilkos lett, kiugrott az ablakon. Mindössze 28 éves volt.

Autóbaleset okozta a birkózó-legenda végét

Kozma István a világ egyik legjobb birkózója volt, két olimpiai bajnoki címe mellett három világ- és egy Európa-bajnoki elsőséget szerzett. Olimpiai kerettag volt, egy autóbaleset okozta a végét.

1939. november 27-én született, sportolni a Ganz-Mávag kosárlabdázójaként kezdett, az utánpótlás-válogatottban fedezte fel Amszterdam olimpiai bajnoka, **Keresztes Lajos**, aki átcsábította a birkózókhoz. 1958-tól a Budapesti Vasas sportolója lett, kötöttfogásban és szabadfogásban egyaránt versenyzett, de jelentős nemzetközi eredményeitől bízva súlyosabban érte el.

Három olimpián vett részt, 1960-ban negyedik, 1964-ben és 1968-ban olimpiai bajnok, máig ő az egyetlen magyar birkózó, aki két ötkarikás elsőséget tudott kihozni. 1964-ben úgy lett bajnok, hogy az olimpia előtt megsérült, és az orvosok alig akarták elengedni Tokióba. Ott azonban legyőzte a japán **Szugijamát**, a török **Kaplant**, a német **Dietrichet**, a döntőben pedig a szovjet **Roscsin** ellen döntetlenül ért el.

Négy évvel később Mexikóvárosban extrém sérülés zavarta, valaki rácsapta a kezére az autóbussz ajtaját, begyulladt, műtött körömmel küzdött, és verte a román **Busoit**, a japán **Iszagoit**, a finn **Uytterhähgát** és a bolgár **Petrovot**, a döntőben pedig ismét a szovjet **Roscsinnal** küzdve lett aranyérmes.

Kozma az 1969-es idényt sérülések és edzői szakdolgozata miatt kihagyta, ám egy év múlva ismét csatásorba állt, elkezdte az olimpiai felkészülést. A Felszabadulási-verseny előtt azonban meghűlt, csak a szőnyeg mellől figyelte a társakat. A viadal után kocsiba ült, hogy hazafurikázza mesterét, **Keresztes Lajost**, majd befordult az Alkotmány utcába. A Honvéd utcai kereszteződésben belerohant autójába a 15-ös busz.

„Olimpiai, világ- és Európa-bajnok nehézsúlyú birkózónk nagyon súlyos, de nem életveszélyes sérüléseket szenvedett. A Mező Imre úti Országos Traumatológiai Intézetben azt a tájékoztatást kaptuk, hogy Kozma István tíz bordája eltört, vesesérülést szenvedett” — írta az esetről röviden a Népsport. Napokkal később kiderült, a vesesérülés igencsak súlyosnak bizonyult, ugyanis Kozmának csak egy veséje volt. Április 9-én, több műtét után, behalt sérüléseibe.

2008 legnagyobb tragédiája

A pekingi olimpiára készülve egy

edzésen lett rosszul, és a vízparton halt meg **Kolonics György**, a magyar kenusport egyik legsikeresebb alakja.

1972. június 4-én született Budapesten, kenuzni a Budapesti Spartacusban kezdett **Nótárius József** irányításával, de hamar átigazolt a Csepelhez, ahol haláláig **Ludasi Róberttel** dolgozott.

A válogatottban 19 évesen, a párizsi világbajnokságon mutatkozott be, egy év múlva már kiharcolta az olimpiai indulás jogát is, az 1992-es barcelonai játékokon **Pálizs Attilával** egy ötödik és egy hetedik helyet szerzett.

Egy év múlva talált rá partnerére, **Horváth Csabára**, akivel szinte évről évre maguk mögé utasították a világ legjobbait. Együtt összesen 11 világbajnoki aranyérmet nyertek párosban és négyesben, és 1993 és 1998 között csupán két olyan nagy nemzetközi verseny volt, ahol kenu kettesben 500 méteren legyőzték őket.

Pályafutása során összesen 15-ször nyert világbajnokságot, háromszor lett Európa-bajnok. 1996-ban **Horváthtal párosban**, 2000-ben egyéni nyert olimpiai bajnokságot.

Pekingben **Kozmann Györggyel** 500 és 1000 méteren indultak volna párosban, de 2008. július 15-én a délelőtti időméréses edzés végén a kenujában rosszul lett. Az eszméletét veszítő sportolót motorcsónakkal vitték a partra, ahol többször is megpróbálták újraéleszteni. **Kolonics Györgyön** végül a kiérkező mentők sem tudtak segíteni, az első diagnózis alapján hirtelen szívmegeállás vezetett a tragédiához.

KÉSELY AJNA A LEGFIATALABB, NAGY PÉTER A LEGNEHEZEBB

A rioi 160 fős magyar csapatból **Késely Ajna** a legfiatalabb, a Kőbánya SC úszója csak az olimpia után, szeptember 10-én lesz 15 éves. A piros-fehér-zöld színeket képviselő olimpiakonok között **Imre Géza** a rangidős: a világbajnok, ötkarikás ezüst- és bronzérmes párbajtőröző decemberben múlt 41 éves — rögzítette az érdekességeket összegző vasárnapi írásban a Magyar Olimpiai Bizottság (MOB) honlapja.

A csapat legrutinósabbjának **Mohamed Aida vívó** és **Gádorfalvi Áron** szörföző számát, mindketten sorozatban a hatodik olimpiájukon vesznek részt, ezzel beírják a rekorder, hétszeres olimpiai bajnok **Gerevich Aladárt**. A töröző Mohamed pedig megdönti a szintén ezt a fegyvernemet képviselő **Rejtő Ildikó** csúcsát, mivel a nők között ő büszkélkedhet majd a legtöbb olimpiai szerepléssel. Ötöd-ször szerepel ötkarikás játékokon a már Atlantában is érmes **Imre Géza**, továbbá a sportlövő **Sidi Péter**, valamint a háromszoros olimpiai bajnok kajakozó, **Douchev-Janics Natasa**, aki Sydneyben még jugoszláv színekben versenyzett.

A küldöttség legmagasabb tagja **Vámos Márton vízilabdázó** és **Kó-**

vágó **Zoltán** diszkoszvető, egyaránt 204 centiméterrel. Csak egy centivel marad el tőlük a pólválogatottból **Decker Ádám** és **Hárai Balázs**. A legalacsonyabb a 154 centis maratoni futó, **Szabó Tünde**, megelőzve **Miskolczi Julianna sportlövőt** (156 cm) és **Kovács Zsófia tornászt** (157 cm). A legsúlyosabb egyéniség a 157 kilós **Nagy Péter** súlyemelő.

A csapatot hat testvérpár erősíti. A pekingi aranyérmes **Varga Dániel** és **Dénes** már harmadszor szerepel együtt olimpián, míg a szintén a vízilabda-válogatottat erősítő **Decker Attila** és **Ádám** a 2013-as világbajnokság után ünnepelte ismét együtt. Ugyancsak együtt vágnak dobogóra a birkózó **Lőrincz-testvérek**, a Londonban ezüstérmes **Tamás** és az újonc **Viktor**. A 200 méteres mellúszás címvédője, **Gyurta Dániel** és **öccse**, **Gergely** második közös olimpiáján vesz részt. A szintén úszó **Pulai Bence** és **Vince** édesapja, **Pulai Imre** a kenu párossal lett aranyérmes Sydneyben, a két versenyző felkészítését pedig nevelőapjuk, **Turi György** irányítja. A **Verrasztó** család élete is az úszás körül forog: **Evelyn** a negyedik, **bátyja**, **Dávid** a második olimpiáján indul. Apjuk, **Verrasztó Zoltán** ötkarikás ezüst- és bronzérmes, míg édesanyjuk, **Gyúró Mónika** többszörös magyar bajnok úszó.

Apja, **Csipes Ferenc** olimpiai sikerét (1988) ismételné meg a kajakozó **Csipes Tamara**. Eddig háromszor fordult elő, hogy magyar olimpiai bajnok gyermeke is aranyérmes lett: a kalapácsvető **Németh Imre** (1948) fia, **Miklós** gerelyhajításban (1976), a vízilabdázó **Homonnai Márton** (1936) leánya, **Szöke Kató** úszásban (1952), a szintén vízilabdázó **Szívós István** (1952, 1956) fia, **István** (1976) diadalmaskodott. Utóbbi család tagja, **Márton** Rióban sporttörténelmet írhat, ugyanis először történhet meg, hogy nagyapa és apa után a harmadik nemzedék tagja is aranyérmes lesz.

Háromgenerációs olimpiakoncsalád még egy van: az úszó **Szilágyi Liliána** apja, **Szilágyi Zoltán** három olimpián járt, nagyapja pedig a háromszoros olimpiai bajnok vízilabdázó **Gyarmati Dezső**. A családi éremtermés is bő: **Liliána** nagynénje, **Gyarmati Andrea** olimpiai második úszó volt, nagybátyja, **Hesz Mihály** pedig olimpiai aranyérmes kenus. Családlag a legtöbb éremmel a **Bogen-Gerevich** vívófamilia rendelkezik. A nagyapa, **Bogen Albert** osztrák színekben 1912-ben lett ezüstérmes, **lánya**, **Bogen Erna** 1932-ben Magyarországnak szerzett harmadik helyet, férje, **Gerevich Aladár** pedig hat olimpián tíz érmet nyert. **Fiuk**, **Gerevich Pál** a kardcsapat tagjaként volt bronzérmes 1972-ben és 1980-ban.

ÜGYVÉD BUDAPESTEN

nagy gyakorlattal és szakértelemmel, mindenféle ügyintézés, jogi tanácsadást vállal. Forduljon bizalommal:
Dr. Horváth Anna
e-mail: drhorvatha@yahoo.com
fax: (0011) 36-1-4038503

NB I. 3. forduló

Haladás – Honvéd 1-1
Újpest – Paks 1-0
FTC – DVTK 6-2
MTK – Mezőkövesd 0-1
DVSC – Gyimrót 4-0
Videoton – Vasas 1-2

Majdnem mindegyik étterem hazudik a menüiről

Mi van a tényérunkban? Ez talán az egyik legfontosabb kérdés, amely minden embert foglalkoztat. Egy gasztronómiai újságíró, Larry Olmsted megdöbbentő könyvet írt az éttermi csalásokról, arról, hogy nagyjából szinte semmi nem az, aminek látszik, vagy aminek épp mondják.

Nagyjából semmi nem az, aminek látszik, és alig akad olyan étterem, amely ne trükközne valamelyik étellel, becsapva ezzel a vendégeit. Az ételhamisítás, megtévesztés pedig nemcsak rájuk, hanem a nagy bolthálózatok túlnyomó többségére is igaz. Röviden összefoglalva ezek a sokkoló megállapításai Larry Olmsted gasztronómiai újságíró most kiadott, Valódi étel — hamis étel: *Miért nem tudja pontosan, mit eszik? S mit tehet ez ellen?* című könyvének.

Az éttermek kapcsán — ahogy az amerikai közélet Vice hírportálnak adott interjújában leszögezte — az a legnagyobb probléma, hogy trükköznek az alapanyagokkal, s az ételeket nem azokkal a hozzávalókkal készítik el, amelyeket az étlapon feltüntetnek. Kifejezetten nagy gond van a tengeri herkentyűkkel. „Különösen vigyáznék minden tonhalas vagy garnélarákos étellel... mert sokan úgy reklámozzák ezeket az ételeiket, hogy válogatott minőségű alapanyagokból készülnek, miközben az éttermek többsége nem engedheti meg magának a prémium minőséget, egyszerűen nem tudnak kigazdálkodni” — hívja fel a figyelmet a szerző.

Ez azonban nem csak az olcsó ételekre igaz. Olmsted példaként említi a japán Kobe marha esetét. Sok étterem állítja, ők ilyen marhaszeleteket készítenek, amelyből egy adag mintegy száz dollárba kerül, miközben a valóságban nagyüzemi tenyésztésű marhát szolgálnak fel, ami amúgy tíz dollárba kerülne. *S hogy a csaláson kívül mi ezzel a probléma?* Az újságíró szerint elsősorban az, hogy a japán húsban semmiféle antibiotikum nem lehet, mert a marha tenyésztése szigorú szabályokhoz kötött, miközben a

Tanár úr kérem

Válaszok a legutóbb feltett kérdésekre a válasz: 1. A hullók osztályát, 2. Retsinának, 3. Bármennyire meglepő — egyet sem, 4. 1063 Celsius-fok, 5. Panamaváros, 6. Luigi Cherubini, 7. Ruggiero Leoncavallo, 8. Jozeph Black (1728-1799) skót kémikus és fizikus, 9. Hügieia a görögök gyógyítás ist. tartott Aszkléiposz lánya, 10. Palla.

E heti kérdéseink:

1. Ki írta Az ördög és a Jóisten c. drámát?
2. Hogy nevezik a folyamatosan járó, végtelenített felvonót?
3. Milyen betegséget nevezünk agorafóbiának?
4. Melyik európai épületben található a világhírű Tükörterem?
5. Melyik madarat nevezi a népnyelv törökfecskének?
6. Mi a neve a párizsi tudomány egyetemnek?
7. Mi a pénzeme Grenadának?
8. Melyik földünk legbővizűbb folyója?
9. Ki írta az első Dante-életrajtot?
10. Melyik Európa egyetlen vadjuh-féléje?

Válaszunkat a jövő heti újságban olvashatják.

Összeböngézte: B. L.

Egyperces tudomány

nagyüzemi állatokat például különféle „adalékanyagokkal” tömik tele.

Olmsted szerint az egész iparágat ilyen ügyek lepik el, ami — érvel — nem más, mint egyszerű gazdasági csalás. Ráadásul büntetlenül tehetik mindezt, mert hiába perelnék be az éttermeket, hogy adagonként tehát kilencven dollárral átverik a vendéget, nincs az az ügyvéd, aki ennyiért bíróságra menne. Legfeljebb úgy, ha sok vendég közös keresetet nyújt be, igaz, az ilyen esetek elenyészők, így az éttermek hazudhatnak tovább.

Ami az áruházakat illeti, a szerző szerint esetükben az a legnagyobb gond, hogy az áru korántsem olyan minőségű, mint ahogy azt feltüntetik. Példaként említette az extraszűz olívaolajat, amely az esetek túlnyomó többségében illatában, ízében, állagában sem hasonlít a „valódira”. Olmsted szerint a legnagyobb gond az adalékanyagokkal, a szteroidokkal, az antibiotikumokkal, illetve a hormonalapú összetevőkkel van. „A mézeket telenyomják antibiotikummal, az olcsó parmezánokba celluloid kerülhet, és így tovább, se szeri, se száma a trükköknek” — állapítja meg keserűen a gasztronómiai újságíró. Szerinte érdemes minél kevésbé feldolgozott élelmiszereket vásárolni, olyanokat, amelyekből otthon mi magunk tudjuk elkészíteni az ételt.

Fontosnak tartja ugyanakkor, hogy nem minden gyatra minőségű, ami olcsóbb, ám azzal számolni kell, nem feltétlenül az ideális élettani hatásai lesznek ezeknek az ételeknek. Olmsted azt is kiemelte, könyvével nem a folyamatos rettegést akarta elültetni az emberekben, inkább arra szeretné felhívni a figyelmet, hogy a lehetőségekhez képest mindenki próbáljon meg éles szemmel járni, figyeljen oda, mit vesz, mit eszik. Mint mondja, nincs egyetlen megoldás, mindenkinek a saját tapasztalatai alapján kell megtalálnia, hol kaphat friss, jó minőségű termékeket. „Le kell számolnunk azzal a hiedelemmel, hogy ha kimegyünk a legközelebbi piacra, ott minden friss és tökéletes lesz. Utána kell járni, mit hol érdemes venni, és ha kell, több helyre is menjünk el a lehető legjobb dolgokért” — ad jó tanácsot végkövetkeztetésében Olmsted.

Így készítették a kötelet 40 ezer éve

A kötelek és zsinórok fontos szerepet tölthettek be a mozgékony vadászó és gyűjtögető népek életében. A kutatóknak azonban egészen eddig nem sok fogalmuk volt, hogyan készíthették ezeket az eszközöket az őseink.

Néhány rendkívül ritka esetben találtak már kötélanyagokat égetett agyagban, illetve elvéve megörökítették a zsinórt a jégkorszaki múalkotások részeként, de egészében véve szinte semmit sem tudunk a kőkorszaki zsinórokról, kötelekről és textíliákról.

Nicholas Conard professzor és csoportja az Archäologische Ausgrabungen Baden-Württemberg szakfolyóiratban mutatta be azt az eszközt, amelyet kötélkészítésre használtak őseink.

Conrad csoportjának kulcsfontosságú felfedezése a délnyugat-németországi Hohle Fels barlangban, és Veerle Rots és munkatársainak (Liège-i Egyetem) kísérleti kutatásai és próbái járultak hozzá a kötél történetének újraírásához.

A lelet maga egy gondosan faragott és gyönyörűen megőrzött, 20,4 centiméter hosszú mamutagyardarab, amelybe négy 7-9 milliméteres lyukat fúrtak. Mindegyik lyuk belsejében mély és pontosan vésett spirális bemetszések láthatók.

Az új kísérletek bebizonyították, hogy ezek a kifinomult vésetek a kötélkészítő eszköz technikai sajátosságai, nem pedig pusztán dekorációk.

A múltban talált hasonló leleteket rendszerint nyílvevő-egyenestőknek, díszített műtárgyaknak, sőt még zeneszerszámnak is titulálták.

Hála a lelet kivételesen jó állapotának és a liège-i csoport alapos tesztjeinek, a kutatóknak sikerült bemutatniuk, hogy az eszközt a Hohle Fells közelében található növényi rostokból való kötélkészítésre használták.

„Ez az eszköz megválaszolja a kérdést, hogyan készítették a kötelet a kőkorszakban” — mondta Veerle Rots. „Egy olyan kérdést, amely évtizedek óta fejtörést okozott a szakemberek számára.”

A többszörös gyilkossággal vádolt személyt villamos székbe ültetik.

— Van valami utolsó kívánsága? — mondja az ór.

— Igen

— És mi?

— Megfogná a kezem?

Apuka leülteti a 14 éves kisfiát, és azt mondja neki:

— Fiam, eljött az ideje, hogy elmeséljem neked, hogyan is születnek igazából a gyerekek!

A fiú a füleire tapasztja a kezét, és felkiált:

— Nem! Nem akarom tudni!

— De miért nem? — kérdezi az apja megdöbbentve.

— Nézd, apa! Amikor 7 éves voltam, elárultad, hogy nem létezik a Téliapó.

Amikor 8 éves lettem, elárultad, hogy nem létezik a húsvéti nyuszi sem. Azt viszont már tényleg nem bírnám ki, ha most azt is elmondanád, hogy a gyerekcsináláshoz nem kell a lányokkal lefeküdni!

Négy férfi beszélget:

— Én a feleségemet havonta egyszer teszem a magamévá. — mondja az első.

— Én havonta kétszer. — kontráz a második.

— Én hetente egyszer. — így a harmadik.

— Én hetente háromszor is. — mondja büszkén a negyedik férfi.

— De hiszen neked nincs is feleséged! — mondja neki értetlenül az első.

— Ja, nem a tiédre volt szó?

— Mi az abszolút pletyka?

— ???

— Amikor a néma elmondja a siketnek, hogy a vak látta a bénát szaladni.

— Ki az abszolút bátor?

— ???

— Aki egyszerre veszi be az altatót és a hashajtót!

A halottak nem élnek nemi életet, mégis szaporodnak.

Egy egyetemista az ebédlőben le szeretett volna ülni egy üres helyre az egyik tanára mellé, de az így válaszolt:

— Egy hattú nem lehet barátja egy disznónak.

— Jó, akkor továbbrepülök! — válaszolt a diák.

A tanár ezen vérgéztől és elhátározta, hogy a vizsgán elbuktatja, így a legnehezebb kérdéseket adta fel neki. A diák azonban a dolgozatában parádés válaszokat adott, ezért a tanár — hátha mégis megbuktathatja az áldozatát — mindent eldöntő kérdést adott:

— Mész az úton és találsz két zsákot, az egyikben arany, a másikban pedig ész van. Melyiket választod?

— Az aranyat.

— Én sajnos a másikat választanám, az értelemmel teli zsákot, mert az fontosabb, mint a pénz.

— Mindenki azt választja, ami neki hiányzik — vágja ki magát a diák.

A tanár majd megőrül és azt írja a dolgozatára: „Szamár”. A diák anélkül, hogy belenézne, fogja a dolgozatát és kimegy a teremből. Rövid idő múlva azonban visszatér, visszatesszi a dolgozatát és így szól:

— Elnézést, a tanár úr aláírta, de nem írt rá jegyet!

NA NE...

Először jöttek a dohányosok és beperelték a dohánygyárakat, mert tüdőrákot kaptak a cigarettázástól.

Aztán jöttek a kövérek, akik beperelték a gyorséttermeket, mert elhíztak az ételtől.

Azt hiszem, én meg beperelem a sörgyárakat az összes ronda nőért, akiket lefeküdtem.

Egy nagymenő New York-i riporter beül egy bárba és megismerkedik egy nagyon csinos fiatal hölgygel. Egy fél tucát ital elfogyasztása után meghívja őt a hotelszobájába és a hölgy örömmel elfogadja a meghívást.

— Mondd csak, tulajdonképpen hány éves vagy? — kérdezi a riporter, miközben a hölgy vetkőzik.

— Tizenhárom — jön a vonakodó válasz.

— Tizenhárom??? Te jó Isten! Azonnal vedd vissza a ruhádat és tünj el innen — kiált rá halálra rémülten.

A lány csendesen elsétál az ajtóig, majd visszafordulva egy halvány mosollyal megkérdi:

— Babonás vagy ugye?

Egy idős házaspár istentiszteleten vesz részt. Úgy a felénél az asszony odahajol a férjéhez és így szól:

— Az imént egy csendeset szellenttem, mit gondolsz, mit tegyek?

A férj válasza:

— Cseréld ki az elemeket a hallókészülékedben...

A rövidlátó borbély borotválás után a vendéghez:

— Tessék mondani, vörös nyakkendőt tetszik viselni, vagy telefonáljak a mentőkért?

Az amerikai, az orosz és a francia szexológus beszélget, mikor felmerül, ki hány szexuális pózt ismer.

Francia:

— Én 100-at, én 100-at!

— Nyugi, majd Önt is meghallgatjuk! Amerikai:

— Én bevallom, 5-öt.

Francia:

— Én 100-at, én 100-at!

— Nyugi, Önre is sor kerül!

Orosz:

— Miféleképpen nem ilyen fejlett a szexuális kultúra, én sajnos csak a klasszikus, felül a férfi, alul a nő pózt ismerem.

Erre a francia:

— Én 101-et, én 101-et!

— Mi a sajt-terrorizmus neve?

— FETA.

— Hogy becézik Sajt Istvánt?

— Trappista.

— Mi a sajtok kötelező olvasmánya?

— A pálpusztai fiúk.

— Mi a sajt-varázslóiskola neve?

— Rokfort.

— Hogy hívják az égési sérüléseket szenvedett sajtot?

— Füstölt sajt.

— Hogy hívják a hazudós sajtot?

— Mesesajt.

— Ki a sajt-színész?

— Jane Fondú.

— Pistike, látom tetszik neked ez a szánkó, de miért nem adod oda a kistestvérednek is? — kérdi a papa.

— Már hogyan adnám oda. Felfelé mindig ő viszi.

apróhirdetések=apróhirdetések=apróhirdetések=apróhirdetések=apróhirdetések=apróhirdetések

Melbourne

HÁZTETŐFESTŐ, magyarul beszélő háztető restaurátor Melbourneben. Reg. tetőrestaurátor. 1979 óta bizalommal fordultak hozzám terracotta és betoncserepű háztulajdonosok a tető problémáikkal. A háztetőről magas víznyomással a mohát eltávolítom (*vegyszer nélkül*). Figyelem, a víztílalom rám nem vonatkozik! A tetője lehet terracotta vagy betoncserep. Színes cementtel kúpcserpeit (*duda-cserepeit*) átcentezem, a törött cserepeket, mind kicserélem vagy leragasztom. A terracotta cserepet leglazítom vagy a mohanövést gátló vegyszerrel bevonom, a betoncserep tetőjét szükség esetén az ön által választott színnel befestem és glazúrozom is. Ha a tető közötti pléh völgy rozsdás és a kémény körül is a pléh rozsdás és már folyik, ezt is mind kicserélem. Szélvihar okozta kárt a tetőn gyorsan rendezem és nyugtát adok a biztosító részére. Amennyiben garázs, verenda, carport vagy ehhez hasonló épületen tető problémája van, hullámvás, decking stb. szükség esetén megjavítom, kicserélem, átfestem. Használok Zinalum Colorbond anyagot. Öreg Fiberglass tetőt kicserélem új Fiberglassra vagy Laserlite-ra, hasonló anyaggal is. Szükség esetén darab vízcsatornát is kicserélek. Csatorna kitarítást is végzek (*szükséges ez a tűzveszély esetén*). Padlás forgó levegőzöt is berakok a tetőbe. Bármilyen tető problémája van, bizalommal forduljon Jánoshoz. Amennyiben sürgős szolgálat kell, hívjon reggel 7-8 óra között, Melbourne 80 km-es körzetében és Geelongban is, vagy hívja magyarul-angolul a 9318-5103 vagy mobilon 0422-770-957. Ha nem jelentkeznek, hagyja üzenetregizitón az ön telefonszámát és visszahívom.

MAGYAR fogtechnikus nemcsak Gardenvale-i rendelőjében fogad ügyfeleket, de kérésre — előzetes megbeszélés szerint — saját otthonában is felkeresi. Telefonon 9596-6611 (Melbourne). Kérje Izabellát.

HÁZAK, hozzáépítések, beázott tetők, stancok javítását, bejárati ajtók (fixing lock up), konyhák, fürdőszobák átalakítását vállaljuk. Hívja Józsit a 9547-2453 (Melbourne) telefonszámon.

AUGUSZTUSTÓL KIADÓ egy, a hálószobák kivételével teljesen bebutorozott 5 hálószobás, két fürdőszobás, két WC-s és két nappalis házban három szoba. Csendes, családiás kerület (Langwarrin), 10 percre a frankstoni tengerparttól, 5 percre a Karingal Hubtól és az EastLink a Monashba való ki/be csatlakozási pontjától. Ideális házaspárnak vagy egyedülálló férfinak vagy nőnek egy barátságos, tiszta háztartásban. Heti bér \$170.-, a költségek nélkül. Bővebb felvilágosítás tel.: 0419 197-962 vagy Skype Justin.varga79

Melbourne Melbourne Melbourne

Sonkavásár GRÜNER HENTESÜZLET *Delicatessen*

227 A Barkly St., St. Kilda
Telefon/Fax: 9534-2715.

Grüner Péter és munkatársai várják önöket az új évben is

BEJÁRÓ TAKARITÓNŐT keresünk heti 2-3 napra (hétfő, csütörtök és péntek) Caulfield-i otthonunkba. Csak megbízható, szorgalmas és gyakorlott személy jelentkezését várjuk. Kérjük hívja a (03) 9525-8408 számot.

PAPLANT, dunyhát, párnát, ágyszőnyeget legolcsóbban a készítőnél szerezheti be. Régi paplanját, párnáját kívánsága szerint újjáalakítjuk. Nagy választék importált selyembrokat, damaszt, argin, polieszter és cotton anyagokban. Abroszok, törülközők raktáron. SCHWARCZ PAPAN, 458 Glenhuntly Rd., Elsternwick. Tel.: 9523-6616 (Melb.) Előzetes megbeszélésre vasárnap is kinyitunk.

BELLA MARINA magyarul beszélő ügyvédnő

Forduljon hozzám bármilyen törvényes ügyével

- * Végrendelet készítése, végrehajtása, megtámadása
- * Örökség ügyek
- * Ingatlan adás-vétele és bérleése
- * Ingatlan vétel finanszírozása
- * Váloperek és családi ügyek
- * Pereskedés
- * Követségi hitelesítés

Fogadok ügyfeleket **CAULFIELDI** irodámban

Bambra Rd. Caulfield Victoria 3162

Telefon: (03) 9505-4999 Fax: (03) 9505-4899

E.Mail: marina@bellalawyers.com.au

VÍZ- és GÁZVEZETÉK szerelő. Ed Wettenhall. Gyors, pontos, olcsó. Wettenhall Plumbing Lic. No. 102602 Mobile: 0400 059-290

BOYD VARJU & ASSOCIATES
Magyarul beszélő könyvelő / adószakértő adók, nyugdíjak, vállalkozások, befektetések. Mi jövünk Önhez. Varju Péter 0431 133-550
boydvarjuassociates@gmail.com

LÁSZLÓ MAGÁNNYOMOZÓ
Személyes ügyek nyomozása
Házasságtörés titkos megfigyelése
0451 146-665 (Melbourne)

Magyar állampolgársági és útlevélekérelmek, ausztrál vízumügyek, NAATI fordítások.
Hajdu Gábor
(MARN: 0962683)
www.gaborhajdu.com.au
gh@netspeed.com.au

Sydney

PROFESSIONÁLIS „home care” feladatokat ellátó fiatalember vállalja idős emberek, családok segítségét. FirstAid, Food Safety, Driver és szakács diplomák, „handyman experience”, stroke utáni rehabilitációban való jártasság. Komoly referenciákkal, diszkrétíóval, saját autóval, lakással, *excellent empathy*-val rendelkezem

Eastern Suburb-ban. Tel: László, (02) 8958-4829 reggel és este.
E.Mail: laszlo@ngbsh.com

KÖZÉPKORÚ intelligens nő éjszakai felügyeletet, főzést, vásárlást vállal különálló lakrészt vagy lakásért. Hívjon: 0450 265-317 számon (Sydney)

Meghívó

a NSW-i Magyar Szövetség

2016. augusztus 14-én vasárnap du.2.30 órai kezdettel rendezi

Szent István királyunkról való ünnepélyes megemlékezését

A megemlékezés ünnepélyes **Ökumenikus Istentisztelettel** kezdődik de 11,30-kor

a Uniting Church, Carrington Ave, Strathfieldben, azt követően **ünnepi ebéd** du 1.30-kor a Magyar Házban 1 Breust Place, Punchbowl (bejárat Highclare Ave)

Ünnepi beszédet mond Magyarország Nagykövetsége részéről

Dr. Tóth Ferenc elsőbeosztott diplomata ideiglenes ügyvivő

Az ünnepi műsort a KCSP ösztöndíjas fiatalok és a Katolikus Közösség tagjai adják

Műsorvezető: **Gruber Enikő**
Kenyér és asztali áldást mond
Ft. Lédeczi Dénes atya

Belépődíj ebéddel együtt 25 dollár

Helyfoglalás, ebéd rendelés:

Czibere Kata: 0447 371 765

Székely Erzsébet: 0450 004 223

A Magyar Élet Kiadóhivatalának

Melbourne: P.O. Box 210, Caulfield, VIC 3162
Sydney: 22 Marinella St. Manly Vale, NSW 2093

Megrendelem

A Magyar Életet évre. Mellékelek \$-t.
Előfizetési díj egész évre (50 szám), GST-vel együtt \$ 200.-
Félévre (25 szám), GST-vel együtt \$ 100.-
Külföld egy évre \$ 300.-, NZ \$ 250.-

A Magyar Életnek régi előfizetője vagyok
új előfizető vagyok

Név.....

Cím.....

Postcode.....

MOVING OVERSEAS?

- Working with the Hungarian community since 1970!
- Specialist international mover
- Door to door service
- High quality packing
- Cars & Motorbikes
- Secure Storage
- Trust our 40 years experience

Call for an obligation free quote ☎

1300 789 322

www.ossworldwidemovers.com